

Sofia Orava

OSAKKEEN MATEMAATTINEN ARVO JA OSINGON VEROTUS

OSAKKEEN MATEMAATTINEN ARVO JA OSINGON VEROTUS

Sofia Orava
Opinnäytetyö
Kevät 2024
Liiketalous, Taloushallinto
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma, Taloushallinto

Tekijä: Sofia Orava

Opinnäytetyön nimi: Osakkeen matemaattinen arvo ja osingon verotus

Työn ohjaaja: Pirkko Hautamäki

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2024

Sivumäärä: 47 + 10 liitettä

Tämä opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Oulun ammattikorkeakoululle. Tässä opinnäytetyössä tutkitaan listaamattoman osakeyhtiön jakaman osingon verotusta, kun osingon saajana on luonnollinen henkilö. Opinnäytetyössä syvennytään osakkeen matemaattisen arvon laskemiseen sekä tutkitaan, miten murrettu tilikausi vaikuttaa osakkeen matemaattisen arvon muodostumiseen. Tutkimuksen tavoitteena on saada ajantasainen ja selkeä kokonaiskuva osingon verotuksesta sekä kasvattaa omaa asiantuntijuutta verotukseen liittyen. Tämä tutkimus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimusmetodina käytettiin kirjallisuuskatsausta.

Työn tietoperusta muodostuu eturivin verotutkijoiden vertaisarvioituista ja vertaisarvioimattomista teoksista, voimassa olevasta lainsäädännöstä sekä Verohallinnon tuoreimmista ohjeista. Valitut aineistot ovat suomenkielisiä ja ajoittuvat aikavälille 2014–2024. Tutkimusaineiston analysoinnissa käytettiin sisällönanalyysia.

Tietoperusta muodostuu osakeyhtiölain yleisistä periaatteista osingonjakamiselle, yhtiön nettovallisuuden laskemisesta ja varojen arvostamisesta verotuksellisesta näkökulmasta. Tämän jälkeen tietoperustassa käydään läpi osakkeen matemaattisen arvon laskeminen ja sen vaikutus saadun osingon verokohteluun. Tietoperustan viimeisessä kappaleessa käydään läpi osakastason matemaattisen arvon oikaisut.

Tutkimuksessa esitettyjen esimerkkitalanteiden ja taulukoiden avulla on pyritty havainnollistamaan ja selkeyttämään monimutkaista osinkoverotusprosessia, jotta yleiskuvan hahmottaminen selkeytyisi. Tutkimuksen sivutuotoksena on laadittu yritysverotuksen opintojaksolle osinkoverotusaiheisia tehtäviä (10 kappaletta), joita toimeksiantaja voi käyttää opetus- tai tenttimateriaalina. Tehtävät löytyvät tämän tutkimuksen lopusta sivulta 48.

Tutkimuksen johtopäätösten perusteella selvisi, että murrettu tilikausi antaa enemmän suunnittelu-pohjaa osingon verotukselle kuin kalenterivuoteen ajoittuva tilikausi. Tutkimuksessa selvisi myös, että osingon nostoajankohdalla voidaan vaikuttaa siihen, minkä vuoden tilinpäätöstä matemaattisen arvon laskentapohjana käytetään ja minkä vuoden verotettavaa tuloa saatu osinko on.

Opinnäytetyön tuloksia ja johtopäätöksiä voidaan hyödyntää verosuunnittelun keinona ja neuvonnan työkaluna sekä työntukena tilitoimistoissa ja osakeyhtiöiden osingonjaon yhteydessä. Opinnäytetyön liitteenä olevat tehtävät auttavat hahmottamaan osingon verotusta erilaisten tilanteiden avulla.

Asiasanat: osinko, matemaattinen arvo, listaamaton osakeyhtiö, murrettu tilikausi, luonnollinen henkilö, kirjallisuuskatsaus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration, Option of Financial Administration

---

Author: Sofia Orava

Title of thesis: The mathematical value of a share and dividend taxation

Supervisor: Pirkko Hautamäki

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2024

Number of pages: 47 + 10 appendices

This thesis was commissioned by Oulu University of Applied Sciences. The thesis examines the taxation of dividends distributed by an unlisted limited company when the recipient of the dividend is a natural person. The thesis delves into the calculation of the mathematical value of a share and investigates how a broken fiscal year affects the formation of the mathematical value of a share. The aim of the study is to provide a current and clear overview of dividend taxation and to increase expertise in taxation. This research was conducted as a qualitative study, utilizing a literature review as the research method.

The theoretical framework consists of peer-reviewed and non-peer-reviewed works by leading tax researcher, current legislation, and the latest guidelines from the Tax Administration. The selected materials are in Finnish and date from 2014 to 2024. Content analysis was used in the analysis of the research data.

The theoretical framework covers the general principles of the Companies Act regarding dividend distribution, the calculation of the company's net assets, and the valuation of assets from a tax perspective. Subsequently, the theoretical framework addresses the calculation of the mathematical value of a share and its impact on the tax treatment of received dividends. The final paragraph of the theoretical framework discusses adjustments to the mathematical value of shares.

Using the example situations and tables presented in the research, the aim is to illustrate and clarify the complex process of dividend taxation to enhance understanding. As a byproduct of the study, exercises related to dividend taxation (10 exercises) have been developed for a business taxation course, which the commissioning party can use as teaching or examination material. The exercises can be found at the end of this research on page 48.

Based on the conclusions of the study, it was found that a broken fiscal year provides more planning basis for dividend taxation than a calendar-year-based fiscal year. The study also revealed that the timing of dividend withdrawal can affect which year's financial statements are used as the basis for calculating the mathematical value and which year the received dividend is taxed.

The results and conclusions of the thesis can be utilized as a tool for tax planning and advisory purposes as well as support for accounting firms and limited companies in the context of dividend distribution. The exercises provided as an attachment to the thesis help to understand dividend taxation through various situations.

Keywords: dividend, mathematical value, unlisted limited company, broken fiscal year, natural person, literature review

SISÄLLYS

LYHENTEET.....	6
1 JOHDANTO.....	7
1.1 Tutkimuksen aihe ja tavoite.....	7
1.2 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmetodina.....	9
2 OSINGON VEROTUS.....	11
2.1 Osakeyhtiön varojenjaon yleiset periaatteet.....	11
2.2 Varojen arvostaminen ja nettovarallisuuden laskeminen.....	12
2.2.1 Varat.....	14
2.2.2 Velat.....	21
2.3 Osakkeen matemaattinen arvo.....	21
2.4 Matemaattisen arvon oikaisut.....	26
3 ANALYYSI.....	30
3.1 Murrettun tilikauden vaikutus osakkeen matemaattiseen arvoon.....	31
3.2 Osingon nostaminen ja murrettu tilikausi.....	33
3.3 Osakaskohtainen matemaattinen arvo ja murrettu tilikausi.....	36
4 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	39
5 POHDINTA.....	42
LÄHTEET.....	44
LIITTEET.....	48

LYHENTEET

- ArVL Laki varojen arvostamisesta verotuksessa (1142/2005)
- EPA Ennakkoperintäasetus (1124/1996)
- EPL Ennakkoperintälaki (1118/1996)
- EVL Laki elinkeinotulon verottamisesta (360/1968)
- KPL Kirjanpitolaki (1336/1997)
- OYL Osakeyhtiölaki (624/2006)
- TVL Tuloverolaki (1535/1992)
- TyEL Työntekijän eläkelaki (395/2006)
- VML Laki verotusmenettelystä (1558/1995)
- YEL Yrittäjän eläkelaki (1272/2006)

1 JOHDANTO

Suomessa osakeyhtiöt jaetaan julkisiin ja yksityisiin osakeyhtiöihin (Villa 2023, 230). Yksityinen osakeyhtiömuoto on Suomessa yleisin yritysmuoto. Tuoreimman kaupparekisterin tilaston mukaan rekisteröityjä yksityisiä eli listaamattomia osakeyhtiöitä on yhteensä 288 211 kappaletta (Patentti- ja rekisterihallitus 2024). Listaamattomat osakeyhtiöt ovat tyypillisesti pk-yrityksiä tai yksityisiä perheyriä, joiden osakkeet eivät ole julkisen kaupankäynnin kohteena.

Osakeyhtiön toiminnan tarkoituksena on voiton tavoittelu ja voiton tuottaminen osakkeenomistajilleen, ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty (Villa 2023, 244). Yleisin tapa jakaa yhtiön voittovaroja osakkeenomistajilleen on jakaa edellisten tilikausien tai kuluvan tilikauden voitosta osinkoa. Osingonjaolla tarkoitetaan yhtiön jakamia voittovaroja vapaasta omasta pääomasta (Mähönen & Villa 2020, 480–481). Osakeyhtiö on erillinen verovelvollinen ja maksaa verovuoden tuloksestaan 20 prosenttia tuloveroa. Yhtiön jakamasta osingosta verotetaan puolestaan osingon saajaa eli osakkeenomistajaa.

1.1 Tutkimuksen aihe ja tavoite

Tämä opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Oulun ammattikorkeakoululle. Toimeksiantannon tarkoituksena on osakkeen matemaattiseen arvoon ja osingon verotukseen perehtyminen. Tutkimuksen sivutuotoksena luodaan yritysverotuksen opintojaksolle aiheeseen liittyviä tehtäviä, joita toimeksiantaja voi käyttää esimerkiksi opetus- ja tenttimateriaalina. Nämä tehtävät ovat opinnäytetyön liitteenä ja ne löytyvät työn lopusta sivulta 48.

Tässä opinnäytetyössä tutkin suomalaisen listaamattoman osakeyhtiön voittovarojen jakamista osinkona, osakkeen matemaattisen arvon laskemista sekä osingon verotusta osakkeenomistajan henkilökohtaisessa verotuksessa. Syvennyn tutkimaan yhtiön tilikauden muutosten vaikutusta osakkeen matemaattisen arvon laskemiseen sekä näiden vaikutusta saadun osingon verokohteluun, erilaisia esimerkkitalanteita ja kaavioita hyödyntäen. Listatut osakeyhtiöt on rajattu tutkimuksesta pois. Osakkeenomistajalla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa luonnollista henkilöä.

Nykyinen osinkoverojärjestelmä perustuu vuoden 2014 osinkoverouudistukseen. Luonnollisen henkilön saaman osingon verokohteluun vaikuttaa yhtiön osakkeelle laskettu matemaattinen arvo.

Matemaattinen arvo määrittää sen, missä suhteessa saatu osinko jaetaan pääomatulo- ja ansio- tulo-osingoksi sekä paljonko osingosta syntyy verovapaata tuloa (TVL 33 b §).

Vaikka osinkoverojärjestelmään ei ole viime vuosikymmenen aikana tehty merkittäviä uudistuksia, osakkaan saaman osingon verotus ja osakkeelle laskettu matemaattinen arvo herättävät silti edelleen paljon keskustelua ja kysymyksiä talouden ammattilaisten, asiantuntijoiden sekä yrittäjien keskuudessa. Keskustelua ja kysymyksiä herättävät erityisesti monimutkaiseksi koettu osinkoverojärjestelmä eli osingon verotuksen taustalla oleva teoreettinen malli, jonka perusteella saatu osinko voi jakautua jopa kolmeen eri tulolajiin osakkeelle lasketun matemaattisen arvon perusteella.

Aiheen valintaan vaikutti oma mielenkiinto verotukseen liittyen sekä aikaisempi työkokemus henkilöverotuksen parissa. Valintaan vaikutti myös halu kasvattaa ja kehittää omaa ammattitaitoa sekä asiantuntijuutta syventymällä aiheeseen, sitä käsittelevään kirjallisuuteen ja perehtymällä voimassa olevaan lainsäädäntöön, joka muodostaa viitekehyksen osingon verotukselle.

Tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää monimutkaista osinkoverotusprosessia luomalla selkeä kokonaiskuva aiheesta sekä tarkastella siihen vaikuttavia asioita verotuksen näkökulmasta. Tavoitteena on luoda ajantasainen ja selkeä tuotos, jota voidaan käyttää työn tukena esimerkiksi tilitoimistoissa, asiantuntijatyössä ja yrityksissä osingonjaon verosuunnittelun apuna.

Tutkimuksen tietoperustan ja analyysin avulla pyrin vastaamaan tutkimukselle asetettuihin tutkimuskysymyksiin:

- 1) Miten murrettu tilikausi vaikuttaa osakkeen matemaattiseen arvoon?
- 2) Miten osingon nostoajankohta vaikuttaa osingon verotukseen?

Tutkimuksen ensimmäisessä luvussa eli johdannossa kerron tutkimuksen taustasta, esittelen aiheen, tutkimuksen tavoitteet, tutkimuskysymykset ja käytetyn tutkimusmetodin. Toisessa luvussa muodostan tietoperustan tutkimukselle, jossa käyn läpi osingon jakamisen yleiset periaatteet, yhtiön nettovarallisuuden laskemisen sekä varojen arvostamisen, osakkeen matemaattisen arvon laskemisen ja lopuksi osakaskohtaiset matemaattisen arvon oikaisut. Kolmannessa luvussa analysoin tilikauden muutosten ja nostoajankohdan vaikutusta osingon verotukseen tutkimuksen tietoperustaa hyödyntäen. Neljännessä luvussa käyn läpi tutkimuksen johtopäätöksiä ja vastaan

asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Viidennessä luvussa pohdin aiheen valintaa ja tutkimuksen suorittamista sekä miten tutkimuksen johtopäätöksiä voidaan hyödyntää tulevaisuudessa.

1.2 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmetodina

Opinnäytetyö on toteutettu laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimusmetodina työssä on käytetty kuvailevaa eli narratiivista kirjallisuuskatsausta. Kirjallisuuskatsaus voidaan määritellä laadulliseksi tutkimukseksi, joka perustuu olemassa olevan tiedon tunnistamiseen, arviointiin, tulkitsemiseen ja yhdistämiseen (Vilka 2023, luku 1.1.1). Narratiivisen kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on ilmiön ymmärtäminen ja sen kuvaileminen johdonmukaisesti ja vakuuttavasti (Vilka 2023, luku 1.2.1). Valitsin kirjallisuuskatsauksen tutkimusmetodiksi tähän tutkimukseen, sillä sen avulla voidaan luoda kriittisesti tarkasteltu synteesi eli kokonaiskuva tutkittavasta aiheesta olemassa olevan tiedon pohjalta.

Tutkimusaineistona työssä on käytetty eturivin verotutkijoiden vertaisarvioituja sekä vertaisarvioimattomia teoksia, voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä Verohallinnon tuoreimpia ohjeita. Aineistot on hankittu seuraavista tietokannoista: Alma Talent- Verkkokirjahylly, Ellibs e-kirjakokoelma, Finlex ja KauppakamariTieto. Aineistona on hyödynnetty myös vero.fi-sivustoja. Valitut tutkimusaineistot ovat suomenkielisiä ja ajoittuvat ajanjaksolle 2014–2024. Tätä vanhemmat teokset on rajattu tutkimuksesta pois, sillä ne sisältävät paikoin vanhentunutta tietoa osinkoverouudistuksen takia, mikä ei ole tutkimuksen kannalta relevanttia. Tutkimuksessa on tärkeä käyttää mahdollisimman uusia lähteitä, sillä verouudistuksia tapahtuu jatkuvasti.

Tutkimuksessa aineiston analysoinnissa käytetään aineistolähtöistä eli induktiivista sisällönanalyysiä, jossa tutkimuksen johtopäätökset muodostetaan valitun aineiston perusteella. Sisällön analyysiä käytetään kirjallisuuskatsauksessa riippumatta siitä, analysoidaanko tutkimuksessa määrällistä vai laadullista aineistoa. (Vilka 2023, luku 3.1.) Kirjallisuuskatsaukselle on tyypillistä, että käsiteltävä aineisto on hyvin laaja ja aineisto halutaan saada tiivistettyyn muotoon. Sisällön analyysillä pyritään järjestämään hankittu aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon, kadottamatta sen informaatiota (Tuomi & Sarajarvi 2018, luku 4.4.2). Tutkimukseen valikoitunut aineisto käsittelee listaamattoman osakeyhtiön varojenjako osinkona, listaamattoman osakeyhtiön verotusta sekä osakkeenomistajan verotusta. Analyysin tarkoituksena on saada selkeä ja lainmukaisesti oikea vastaus työlle asetettuihin tutkimuskysymyksiin.

Tässä tutkimuksessa en noudata mitään annettua sisällönanalyysin vaiheistettua rakennetta aineiston järjestämiseksi. Sisällönanalyysi on tutkimuksen aineiston tarkastelun yleinen raami. Kirjallisuuskatsauksessa aineiston analysointi alkaa tutkimusaineiston valinnassa ja jatkuu tutkimusprosessin jokaisessa vaiheessa (Tuomi & Sarajärvi 2018, luku 4.4.2). Tämä edellytti tutkimuksessa yleiskatsauksen tekemistä eli alustavaa perehtymistä aiheeseen ennen aineiston valintaa. Yleiskatsauksen tekemisen jälkeen perehdyin aineistoon ja sen julkaisijaan syvemmin, jonka perusteella karsin lopullisen tutkimusaineiston. Nämä näkyvät tutkimusaineiston ja lähteiden valinnassa.

On tärkeää, että tutkimuksessa käytetään oikeita ja luotettavia lähteitä, jotta näiden analysoinnin pohjalta voidaan tehdä luotettavia johtopäätöksiä. Valituista aineistoista on jätetty pois sellaiset kohdat, jotka eivät käsittele listaamattomien osakeyhtiöiden verotusta, osakkaan verotusta tai voittovarojenjakamista osinkona.

2 OSINGON VEROTUS

Tässä luvussa muodostan tutkimuksen tietoperustan osingon verotukselle, jota voin myöhemmin käyttää analyysin tukena. Pyrin muodostamaan tietoperustan mahdollisimman loogisella tavalla esimerkkejä hyödyntäen, jolloin kokonaiskuvan ymmärtäminen ja hahmottaminen selkeytyy.

Ensimmäisessä kappaleessa käydään läpi OYL:n varojenjaon yleisiä periaatteita, jonka jälkeen perehdytään yhtiön nettovarallisuuden laskemiseen. Nettovarallisuuden laskemisen yhteydessä syvennytään varojen arvostamiseen verotuksellisesta näkökulmasta. Kolmannessa kappaleessa tutustutaan osakkeen matemaattisen arvon laskemiseen ja siihen, miten se vaikuttaa saadun osingon verokohteluun. Tietoperustan viimeisessä kappaleessa käydään läpi osakaskohtaisia matemaattisen arvon oikaisuja.

2.1 Osakeyhtiön varojenjaon yleiset periaatteet

OYL 13:1 §:ssä on säädetty osakeyhtiön varojenjako sen osakkeenomistajille. Tässä pykälässä nimetyt lailliset varojenjakoavat ovat osingon jakaminen yhtiön voittovaroista, oman pääoman alentaminen, omien osakkeiden hankinta ja lunastaminen sekä yhtiön purkaminen ja rekisteristä poistaminen. Kaikki muu varojenjako, josta ei ole erikseen säädetty OYL:ssa luetaan laittomaksi varojenjaoksi (Villa 2023, 406).

Osakeyhtiön pääomarakenne koostuu omasta pääomasta sekä vieraasta pääomasta. Oma pääoma jaetaan kahteen erään, sidottuun omaan pääomaan ja vapaaseen omaan pääomaan. Sidottu pääoma on kirjaimellisesti sidottu osakeyhtiön varallisuuteen, eikä tästä erästä siten ole mahdollista jakaa voittovaroja. Vapaata omaa pääomaa ovat edellisten tilikausien ja nykyisen tilikauden voitto. Vapaasta omasta pääomasta on mahdollista jakaa yhtiön osakkaille osinkoa, mikäli osingonjaon edellytykset täyttyvät. (OYL 8:1 §; Mähönen & Villa 2020, 480–481.)

Osingonjaon edellytyksiä on kaksi kappaletta. Nämä kaksi edellytystä ovat, että osakeyhtiöllä on jakokelpoisia varoja, eikä sen maksukyky vaarannu varojenjaon jälkeen. Tasetestillä kartoitetaan vapaan oman pääoman jaettava summa, josta on vähennetty yhtiöjärjestyksen mukaan jakamatta jätettävät varat sekä taseeseen aktivoitujen kehitysmenot kirjanpitolain mukaisesti (OYL 13:5 §). Taseeseen aktivoitujen kehitysmenot vähentävät jaettavan vapaan oman pääoman määrää, sillä me-

noa ei ole kirjattu tilikauden kuluksi ja tällöin tilikauden voitto muodostuu aktivoitujen kehitysmenojen verran liian suureksi (Villa 2023, 363). Tasetestillä siis kartoitetaan jakokelpoinen vapaan oman pääoman määrä viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen perusteella (OYL 13:3 §).

Maksukykyisyydesti määrittää yhtiön maksukyvyyn. OYL 13:2 §:n mukaan yhtiö ei saa jakaa varoja, mikäli jakopäätöshetkellä tiedetään, että yhtiö on maksukyvytön tai varojen jakaminen aiheuttaa yhtiön maksukyvyttömyyden tulevaisuudessa. Yhtiön maksukykyisyyden arvioinnissa hyödynnetään kaikkea olemassa olevaa taloudellista informaatiota. Maksukykyisyyden ratkaisevassa asemassa on viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen antama informaatio yhtiön taloudellisesta tilanteesta (Villa 2023, 409). Tulevaisuuden erääntyvät velat eivät kuitenkaan näy tilinpäätöstietojen perusteella ja näiden huomioimatta jättäminen maksukyvyyn arvioinnissa voi aiheuttaa yhtiön maksukyvyttömyyden tulevaisuudessa. Osakeyhtiöoikeudellisella maksukyvyllä tarkoitetaan sitä, että osakeyhtiö kykenee itsenäisesti suoriutumaan velvoitteistaan niiden erääntyessä (Villa 2024, 409).

2.2 Varojen arvostaminen ja nettovarallisuuden laskeminen

Nettovarallisuus

Osakeyhtiön nettovarallisuus saadaan laskettua varojen ja velkojen erotuksella. Pohjana yhtiön nettovarallisuuden laskemisessa käytetään aina osingon nostohetken eli osingon verovuoden edeltävän vuoden päättyneen tilikauden tasetta. (ArVL 2:2 §.) Jos yhtiön tilikausi on päättynyt 31.12.2023 ja yhtiökokouksessa on päätetty, että osinko on nostettavissa heti tammikuussa eli osinko on verovuoden 2024 verotettavaa tuloa. Nettovarallisuus lasketaan edeltävän vuoden eli 2023 päättyneen tilikauden taseen perusteella.

Nettovarallisuutta laskettaessa yhtiön varoihin luetaan seuraavat erät: käyttöomaisuus, rahoitusomaisuus, vaihto-omaisuus, sijoitusomaisuus ja muu omaisuus (ArVL 2:2 §). Vuoden 2020 tulolähdejaon poistumisen takia syntyi uusi varallisuusluokka ”muu omaisuus”. Tällaista omaisuutta ovat sellaiset yhteisön toimintaan kuuluvat varat, joita ei lueta neljään edellä mainittuun varallisuusluokkaan (EVL 2:12 a §). Muuhun omaisuuteen luetaan esimerkiksi sellaiset erät, jotka on aikaisemmin luettu osakeyhtiön TVL:n soveltamisalan tulolajiin ja verotettu osakkaan henkilökohtaisessa verotuksessa TVL:n säännösten mukaisesti (Kukkonen & Walden 2020, 63–64; Malmgrén & Myrsky 2020, 130).

Omaisuuksien määrittäminen voi olla haastavaa, sillä omaisuus voi nimensä puolesta sopia moneen eri omaisuuslajiin. Omaisuus voi olla myös luonteeltaan sellaista, että se voisi kuulua esimerkiksi sekä rahoitusomaisuuteen, että muuhun omaisuuteen. Varallisuuden määrittämisessä tärkeintä on kuitenkin tunnistaa se, mihin tarkoitukseen omaisuus on alun perin hankittu ja millä tavalla se liittyy elinkeinotoiminnan harjoittamiseen (Malmgrén & Myrsky 2020, 131).

Käytännössä yhtiön nettovarallisuus on lähes sama kuin oma pääoma taseessa. Varoihin luetaan taseen pysyvät vastaavat ja vaihtuvat vastaavat. Näistä vähennetään velat, eli vieraaseen pääomaan merkityt erät. (Malmgrén & Myrsky 2020, 698; Viitala 2018, 41.) Yhtiön tilikauden muutokset voivat kuitenkin vaikuttaa nettovarallisuuden laskentapohjaan monellakin tavalla, näitä muutoksia tutkitaan seuraavissa luvuissa.

TAULUKKO 1. Nettovarallisuuslaskelma (ArVL 2:2 §)

<i>Nettovarallisuuslaskelma</i>	
<i>Varat</i>	
Rakennus	350 000,00
Koneet ja kalusto	275 000,00
Osakkeet	10 000,00
Vaihto-omaisuus	82 000,00
<i>Varat yhteensä</i>	<i>717 000,00</i>
<i>Velat</i>	
Pääomalaina	20 000,00
Vieras pääoma	380 000,00
<i>Velat yhteensä</i>	<i>400 000,00</i>
<i>Nettovarallisuus</i>	<i>317 000,00</i>

2.2.1 Varat

Osakeyhtiön varojen arvostamisesta säädetään ArVL 2:3 §:ssä. Tässä laissa on määritelty, millä menetelmillä osakeyhtiön nettovarallisuus lasketaan ja mitä arvoja varallisuuseristä laskelmalla käytetään. Tämän lain mukainen varojen arvostaminen saattaa erota kirjanpidon mukaisista arvostuksista, joten yhtiön taseessa olevia kirjanpitoarvoja ei voi välttämättä suoraan käyttää omaisuuden arvona nettovarallisuutta laskettaessa (Verohallinto 2023a).

Yhtiön varat jaetaan viiteen eri varallisuusluokkaan. Varallisuusluokat muodostuvat osakeyhtiön toiminnan luonteen perusteella. Nämä viisi varallisuusluokkaa ovat yhtiön käyttö-, vaihto-, sijoitus- ja rahoitusomaisuus, sekä muu yhtiön varallisuuteen luettava omaisuus. Varoihin luetaan myös yhtiön pitkävaikutteiset menot, joilla katsotaan olevan varallisuusarvoa. (ArVL 2:3 §.) Varoihin ei kuitenkaan lueta taseeseen merkittäviä laskennallisia verosaamisia, jotka johtuvat kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen väliaikaisista eroista (KPL 5:18 §).

Eri varallisuuslajeihin kuuluvia varoja arvostetaan eri tavoilla nettovarallisuuslaskelmalle. Näitä eri tapoja ovat varojen arvostaminen poistamattomaan hankintamenuon, vertailuarvoon eli verotusarvoon, nimellisarvoon tai käypään arvoon. Lähtökohtaisesti varat arvostetaan niiden poistamattomaan hankintamenuon. (Verohallinto 2023a.)

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuuteen luetaan EVL 2:12 §:n mukaan kaikki elinkeinotoiminnassa pysyvään käyttöön tarkoitetut hyödykkeet. Käyttöomaisuushyödykkeet jaetaan kahteen osaan, kuluvaan ja kulumattomaan. Kuluva käyttöomaisuus koostuu hyödykkeistä, joita käytetään ja kulutetaan jatkuvasti fyysisesti elinkeinotoiminnassa. Näitä ovat esimerkiksi koneet, kalusto, rakennukset ja irtaimisto. Lisäksi patentit ja muut aineettomat oikeudet luetaan kuluvaan käyttöomaisuuteen, mikäli ne ovat erikseen luovutettavissa vastiketta vastaan. Kulumattomaan käyttöomaisuuteen luetaan sellainen käyttöomaisuus, joka ei kulu elinkeinotoiminnan harjoittamisessa. Tällaista käyttöomaisuutta ovat maa-alueet, arvopaperit ja yhtiöosuudet. (Ossa 2020b, 139-140; Verohallinto 2023a.)

Käyttöomaisuuden arvoksi yhtiön nettovarallisuutta laskettaessa katsotaan pääsääntöisesti verovuoden päättyessä tuloverotuksessa poistamatta oleva arvo, eli poistamaton hankintamenuon (ArVL

2:3 §). Käyttöomaisuuteen lasketaan mukaan myös pitkävaikutteiset menot, jotka arvostetaan tuloverotuksessa myös poistamattomaan hankintamenuon. Jos käyttöomaisuuden poistot ovat kirjanpidossa suuremmat kuin verotukselliset poistot, yhtiön nettovarallisuuden laskennassa käyttöomaisuuden arvo on korkeampi kuin vastaavan käyttöomaisuuden kirjanpitoarvo.

Esimerkki 1: X Oy:llä on neljä käyttöomaisuuteen kuuluvaa konetta. Koneiden poistamaton hankintamenu kirjanpidossa on 340 000 euroa. Verotuksessa poistamaton hankintamenu on hieman suurempi 380 000 euroa. Nettovarallisuutta laskettaessa käyttöomaisuuden arvo koneiden osalta arvostetaan 380 000 euroon. (Immonen, Ossa & Villa 2014, 213, muokattu)

Yritysvarallisuuteen kuuluvan käyttöomaisuuskiinteistön, -rakennuksen ja -rakennelman arvona pidetään verotuksessa verovuotta edeltävän vuoden vertailuarvoa, jos se on sen poistamatonta hankintamenua suurempi. Kiinteistön vertailuarvoon lasketaan mukaan rakennuksen ja maapohjan verotusarvo. (ArVL 2:3.5 §.) Vertailu poistamattoman hankintamenuon ja vertailuarvon välillä tehdään tapauskohtaisesti. Jos yhtiöllä on neljä käyttöomaisuuskiinteistöä, vertailu tehdään kiinteistökohtaisesti, ja nettovarallisuuslaskelmalle merkitään näistä kiinteistökohtaisista arvoista suurempi.

Esimerkki 2: X Oy:n käyttöomaisuuteen kuuluu kaksi leipomoa. Leipomot sijaitsevat eri vuokratonteilla. Toisen leipomon poistamaton hankintamenu verotuksessa on 195 000 euroa (kiinteistö 1) ja toisen 150 000 euroa (kiinteistö 2). Kiinteistö 1 verotusarvo on 180 000 euroa ja kiinteistö 2 verotusarvo on 200 000 euroa. Käyttöomaisuuskiinteistöt arvostetaan kiinteistökohtaisesti, joten tässä tapauksessa nettovarallisuutta laskettaessa kiinteistö 1 arvona pidetään verotuksessa poistamatonta hankintamenua (195 000 euroa). Kiinteistö 2 kohdalla arvona pidetään verotusarvoa (200 000 euroa), sillä se on verotuksessa poistamatonta hankintamenua suurempi. (Immonen, Ossa & Villa 2014, 214 muokattu)

Yhtiön varallisuuteen kuuluvan metsäkiinteistön ja maatalousmaan vertailuarvojen laskeminen poikkeaa muista käyttöomaisuuskiinteistöjen vertailuarvoon laskemisesta. Metsäkiinteistön vertailuarvo saadaan laskettua, kun metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrotaan luvulla kymmenen. Tähän vertailuarvoon luetaan mukaan metsän maapohja ja puusto. (ArVL 2:7 §.) Maatalousmaan vertailuarvo saadaan laskettua, kun maatalousmaan ja sen kasvuston keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrotaan luvulla seitsemän. Maatalousmaahan luetaan pysyvässä käytössä oleva pelto, puutarha, luonnonniitty sekä luonnonlaidun. (ArVL 4:20 §.)

Arvopaperit

Muuhun kuin vaihto- ja sijoitusomaisuuteen luetut arvopaperit arvostetaan niiden yhteenlaskettuun verovuotta edeltävän vuoden vertailuarvoon, jos se on niiden yhteenlaskettua poistamatonta hankintamenoa suurempi (ArVL 2:3.6 §). Näitä edellä luettavia arvopapereita ovat esimerkiksi julkisesti noteeratun yhtiön arvopaperit, tietyt sijoitusrahasto-osuudet ja noteeraamattoman yhtiön osakkeet, jotka kuuluvat yhtiön käyttö-, rahoitus- tai muuhun omaisuuteen.

Julkisesti noteeratun arvopaperin arvovertailussa käytetty verotusarvo on 70 prosenttia arvopaperin tilinpäätöspäivän mukaisesta kurssista (ArVL 2:4.1 §). Sijoitusrahasto-osuuksien vertailuarvo on 70 prosenttia sen käyvästä arvosta (ArVL 2:4.3 §). Noteeraamattoman yhtiön osakkeiden vertailuarvoon vaikuttaa osakkeelle laskettu matemaattinen arvo. Osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa, vähennetään kohdeyhtiön nettovarallisuudesta sen tilikaudelta jaettavaksi päätetyn osingon määrä. Jäljellä oleva nettovarallisuus jaetaan yhtiön edellisen tilikauden tilinpäätöshetkellä ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. (Verohallinto 2023a.) Noteeraamattoman osakkeen vertailuarvo saa olla kuitenkin enintään 50 prosenttia suurempi kuin edellisen vuoden vertailuarvo. Jos edellisen vuoden vertailuarvo on nolla, käytetään vertailuarvona verovuoden ja edellisen verovuoden keskiarvoa. (ArVL 2:5.2 §.)

Yritysvarallisuuteen kuuluvan asunto-osakeyhtiön ja kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden vertailuarvo poikkeaa muista käyttöomaisuusosakkeista. 1.1.2006 ja sen jälkeen hankitut osakkeet arvostetaan poistamattomaan hankintamenuun, johon lisätään mahdollinen jälleenhankintavaraus, joka on vähennetty niiden hankintamenosta. Sen sijaan ennen 1.1.2006 hankitut asunto-osakeyhtiön ja kiinteistöosakeyhtiön osakkeet arvostetaan vuoden 2005 verotusarvoon. (ArVL 2:5 a §.)

Poikkeuksena edellä mainittujen käyttöomaisuuskiinteistöjen, -rakennusten ja -rakennelmien sekä arvopapereiden vertailuarvon laskemiselle on yhtiön tilikauden päättymisen ajankohta. Mikäli yhtiön tilikausi päättyy 30.9. tai sitä ennen, niin käyttöomaisuuskiinteistön, -rakennuksen ja -rakennelman vertailuarvona sekä arvopaperien yhteenlaskettuna vertailuarvona pidetään verovuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen vuoden vertailuarvoa. (ArVL 2:3.9 §.) Tässä on kuitenkin tärkeä muistaa se, että poikkeus koskee vain vertailuarvojen laskemista. Verotuksessa poistamattoman hankintamenon arvo on viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätöksen mukainen arvo.

Esimerkki 3: X Oy:n tilikausi on 1.1.- 30.9.2022. Yhtiö jakaa osinkoa, joka on nostettavissa vuoden 2023 aikana. Yhtiön omistukseen kuuluu käyttöomaisuuskiinteistö. Nettovarallisuus lasketaan osingon nostohetken vuoden edeltävän vuoden (30.9.2022) päättyneen tilikauden taseen perusteella. Koska yhtiön tilikausi on päättynyt 30.9. käyttöomaisuuskiinteistön arvovertailussa käytetään vuoden 2021 verotusarvoa, sillä se on verovuotta (2023) edeltänyttä vuotta (2022) edeltävän vuoden (2021) vertailuarvo. (Verohallinto 2023a, 2.2.7, esimerkki 7, muokattu)

Pitkävaikutteiset menot nettovarallisuudessa

Aineettomat hyödykkeet voidaan lukea osaksi yrityksen varallisuutta, jos ne katsotaan pitkävaikutteisiksi menoiksi. Aineettomia hyödykkeitä ovat esimerkiksi tutkimus- ja kehittämismenot, perustamis- ja järjestelymenot, aineettomat oikeudet ja liikearvo. Nettovarallisuuden laskennassa otetaan varoina huomioon ainoastaan sellaiset pitkävaikutteiset menot, joilla katsotaan olevan varallisuusarvoa. Tällaisia menoja ovat esimerkiksi vuokrahuoneiston perusrakennusmenot. (Ossa 2020b, 238.)

Myös vastiketta vastaan hankituilla aineettomilla oikeuksilla katsotaan olevan varallisuusarvoa, jos ne voidaan erikseen luovuttaa eli myydä eteenpäin sellaisenaan. Tällöin ne voidaan myös ottaa varoina huomioon nettovarallisuuslaskelmalla. Näitä aineettomia oikeuksia ovat esimerkiksi tavaramerkit, patentit, tekijänoikeudet ja kustannusoikeudet. Yrityksessä luoduilla aineettomilla oikeuksilla ei ole varallisuusarvoa, koska niitä ei ole hankittu yhtiöön vastiketta vastaan. (Ossa 2020b, 238.)

Varallisuusarvoa katsotaan olevan pitkävaikutteisilla menoilla, joihin liittyy aktivointipakko (EVL 24 §). Tällaisia pitkävaikutteisia menoja ovat sellaiset, joilla katsotaan olevan tuloa tuottavaa vaikutusta vähintään kolmen vuoden ajan. Yli kolmen vuoden vaikutusajan kesto voi olla hankala arvioida ja tähän tarvitaankin myös ulkopuolisen arviointia, että aktivointipakkoa voidaan soveltaa (Kukkonen & Walden 2020, 150–152). Nettovarallisuuslaskelmalla pitkävaikutteisten menojen arvoksi katsotaan niiden tuloverotuksessa poistamaton hankintameno.

TAULUKKO 2. Lista pitkävaikutteisista menoista. (Kukkonen & Walden 2014, 72 muokattu)

VARALLISUUSARVOA	EI VARALLISUUSARVOA
Tekijän- ja kustannusoikeudet	Mainosmenot
Patentit	Koulutusmenot
Kehittämismenot	Muuttomenot
Liikenneluvat	Tutkimusmenot
Huoneistojen perusparannusmenot	Perustamismenot
Siirtokelpoiset aineettomat oikeudet	Järjestelymenot
Aktivoidut tietokoneohjelmat	

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuteen eli varastoon luetaan kaikki elinkeinotoiminnassa luovutettavaksi tai kulutettavaksi tarkoitetut kauppatavarat, raaka-aineet, puolivalmisteet ja muut hyödykkeet. Vaihto-omaisuuteen luetaan myös elinkeinotoiminnassa kulutettavaksi tarkoitetut poltto- ja voiteluaineet. (EVL 2:10 §.) Luovutettavaksi tai kulutettavaksi tarkoitetut hyödykkeet voidaan myydä sellaisenaan tai jalostettuna.

ArVL 2:3 §:n mukaan vaihto-omaisuuden arvoksi katsotaan omaisuuden hankintameno, josta on vähennetty arvonalentumisvähennys, eli epäkuranttiusvähennys (EVL 28.1 §). Vaihto-omaisuuden eli varaston arvo lasketaan tilikauden päätöshetken saldon mukaan. Jos yhtiön tilikausi on kalenterivuosi, saldon arvo on tilinpäätöspäivän arvo (31.12.). Arvonalentumisvähennys tehdään hyödykekohtaisesti silloin, kun vaihto-omaisuuden hankintameno on suurempi kuin saman vaihto-omaisuuden arvo tilinpäätöshetkellä tai vaihto-omaisuudesta verovuoden päättyessä saatava luovutus-hinta. Vaihto-omaisuuteen kuuluvat hyödykkeet arvostetaan lähtökohtaisesti niiden alkuperäiseen hankintamenuon. (Malmgrén & Myrsky 2020, 134; Ossa 2020b, 237.)

Esimerkki 4: X Oy harjoittaa arvopaperikauppaa. Yhtiö on hankkinut verovuoden 2022 aikana pörssiyhtiön Y Oy:n osakkeita 170 000 eurolla ja pörssiyhtiön Z Oy:n osakkeita samalla hinnalla. Muita vaihto-omaisuuteen kuuluvia osakkeita X Oy:llä ei ole. Y Oy:n osakkeiden käypä arvo tilinpäätöshetkellä on 120 000 euroa ja Z Oy:n osakkeiden 200 000 euroa. Nettovarallisuuslaskelmalla vaihto-omaisuuden arvoksi katsotaan niiden hankintameno, josta on tehty arvonalentumisvähennys. Y Oy:n osakkeiden arvoksi katsotaan käypä arvo, eli

120 000 euroa. Z Oy:n osakkeiden arvoksi katsotaan osakkeiden hankintameno, eli 170 000 euroa. X Oy:n vaihto-omaisuuden arvo nettovarallisuuslaskelmalla on tällöin 290 000 euroa. (Immonen, Ossa & Villa 2014, 214 muokattu.)

Sijoitusomaisuus

Sijoitusomaisuutta ovat EVL 11 §:n mukaan raha-, vakuutus-, ja eläkelaitosten varojensa sijoittamiseksi tai sijoitusten turvaamiseksi hankkimat arvopaperit, kiinteistöt ja muu sellainen omaisuus. ”Tavallista” elinkeinotoimintaa harjoittavilla osakeyhtiöillä ei ole sijoitusomaisuuden omaisuuslajia nettovarallisuuslaskelmalla. Ainoastaan pankki-, vakuutus- tai eläkelaitoksilla on varoihin luettavaa sijoitusomaisuutta, niiden toiminnan luonteen takia. Rahoitusomaisuus ja sijoitusomaisuus voivat muistuttaa omaisuuslajeina paljonkin toisiaan, eikä näiden kahden omaisuuserän erottaminen ole itsestään selvää. EVL 11 §:ssä on kuitenkin säädetty, ettei saamisia saa lukea sijoitusomaisuuteen, sillä saamiset luetaan aina rahoitusomaisuuteen. Tällaisissa tilanteissa onkin hyvä tarkastella ensin osakeyhtiön toiminnan luonnetta ja toimialaa ennen varojen arvostamista (Ossa 2020b, 147–148).

Sijoitusomaisuuden arvoksi nettovarallisuudessa katsotaan sen hankintamenon ja arvonorotuksen yhteismäärä, josta on vähennetty arvonalentumisvähennys (ArVL 2:3.3 §; EVL 2:5.6 §, 29 §). Sijoitusomaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen ja arvopapereiden kohdalla ei tehdä arvovertailua hankintamenon ja verotusarvon välillä, sillä ne arvostetaan nettovarallisuudessa aina poistamattomaan hankintamenuon.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuteen luetaan yhtiön rahat, saamiset ja muut rahoitusvarat (EVL 2:9 §). Rahoitusomaisuuteen luettavia saamisia ovat esimerkiksi myyntisaamiset, lainasaamiset, siirtosaamiset, raha- ja pankkisaamiset ja muut saamiset. Rahoitusomaisuuteen luettavina varoina ei pidetä laskennallisia verosaamisia, jotka johtuvat kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen väliaikaisista jaksotuseroista, vaikka nämä olisi varovaisuutta noudattaen aktivoitu taseeseen (KPL 5:18 §; Ossa 2020b, 237).

Edellä mainittujen saamisten arvoksi nettovarallisuutta laskettaessa katsotaan niiden nimellisarvo. Muun rahoitusomaisuuden arvoksi katsotaan hankintameno. Molemmissa arvostamistilanteissa

tehdään EVL 2:17 §:n mukaiset arvonalentumisvähennykset. Näitä arvonalentumisvähennyksiä tehdään, mikäli arvonalentuminen todetaan lopulliseksi tai kyseessä on rahoitusomaisuuteen kohdistuva varkaus ja tämän seurauksena rahoitusomaisuuden menettäminen. Ulkomaarahan määrällisen saamisen arvoksi katsotaan kuitenkin KPL 5:3 §:ssä tarkoitettu arvo, eli tilinpäätöspäivän valuuttakurssin arvo, jos saamiset ovat muussa valuutassa kuin euroissa. (ArVL 2:3.1 §; Malmgrén & Myrsky 2020, 132–133, Ossa 2020b, 136, 237.)

Esimerkki 5: X Oy on sijoittanut rahavarojaan tilapäisesti ostamalla Y Oy:n osakkeita 250 000 eurolla. Yhtiöllä ei ole muuta rahoitusomaisuutta. Tilinpäätöshetkellä hankittujen osakkeiden käypä arvo on 215 000 euroa. Nettovarallisuuslaskelmalla rahoitusomaisuuden arvoksi katsotaan osakkeiden hankintameno, eli 250 000 euroa. Arvonalentumista ei tehdä osakkeiden osalta, sillä arvon alentumista ei voida todeta lopulliseksi. (Immonen, Ossa & Villa 2014, 215 muokattu)

Muu omaisuus

Muu omaisuus on yhtiön omaisuutta, joka on ennen vuotta 2020 kuulunut osakeyhtiön tuloverolain soveltamisen piiriin kuuluvan omaisuuden erään, eli TVL-tulolähteeseen. Muun omaisuuslajin eriä ovat esimerkiksi passiiviluonteiset pitkäaikaiset kiinteistö-, osake- ja muut sijoitukset, joilla ei ole toiminnallista yhteyttä yhtiön harjoittamaan elinkeinotoimintaan, eikä niitä tällöin voida arvostaa yhtiön käyttö-, vaihto-, sijoitus- tai rahoitusomaisuuteen. (EVL 2:12 a §.) Näitä eriä ovat esimerkiksi metsäkiinteistöt, jotka eivät liity elinkeinotoiminnan harjoittamiseen, osakkaan yksityiskäytössä ilman luontoisetua tai käypää vastiketta oleva yhteisön varallisuuteen kuuluva kiinteistö, TVL 53 a §:ssä tarkoitettut osakaslainat sekä muu omaisuus (Kukkonen & Walden 2020, 63–64; Malmgrén & Myrsky 2020, 146–148).

Muun omaisuuden erät arvostetaan nettovarallisuuslaskelmalle ArVL 2:3 §:n mukaan soveltaen. Kiinteistöt arvostetaan poistamattomaan hankintamenuun tai kiinteistön vertailuarvoon, samalla periaatteella kuin käyttöomaisuuskiinteistöt arvostetaan nettovarallisuuslaskelmalle. Muuhun omaisuuteen kuuluvat arvopaperit arvostetaan niiden yhteenlaskettuun vertailuarvoon tai yhteenlaskettuun poistamattomaan hankintamenuun, samalla periaatteella kuin käyttöomaisuusarvopaperit arvostetaan. Muussa tilanteessa muu omaisuus arvostetaan sen käypään arvoon. Käyväksi arvoksi katsotaan omaisuuden todennäköinen luovutushinta verovuoden päättyessä (ArVL 3:18 §).

2.2.2 Velat

Osakeyhtiön velkaa ovat kaikki yrityksen ulkopuoliset velat, jotka yhtiö on velvollinen maksamaan takaisin tulevaisuudessa. Nettovarallisuuslaskelmalla yhtiön velkana pidetään niitä eriä, jotka on merkitty taseen vastattavaa puolen vieraan pääoman erään (ArVL 2:2.3 §). Näitä eriä ovat esimerkiksi pankkilainat, osakkaan antama pääomalaina silloin, kun se on luonteeltaan vierasta pääomaa ja suoriteperusteisesti kirjatut verot (Viitala 2018, 40–41). Velaksi luetaan vieraan pääoman lisäksi erilaisia korvaus- ja maksuvastuita, jotka johtuvat vakuutuslaitoksen, eläkesäätiön tai eläkelaitoksen sitoumuksista.

Nettovarallisuudessa huomioitavaa velkaa ei ole kirjanpidon mukaiset laskennalliset verovelat, jotka johtuvat kirjanpidon ja verotuksen väliaikaisista eroista (KPL 5:18 §). Velkana ei myöskään pidetä tilikauden jaettavaksi päätettyä osinkoa, omaa pääomaa, oman pääoman rahastoa, varasta, arvostuserää, kertynyttä poistoeroa tai liittymismaksua (Verohallinto 2023a).

Velat arvostetaan niiden nimellisarvoon, eli siihen arvoon, joka velasta maksetaan takaisin lainaajan päätyttyä. Jos velka on indeksiin tai muuhun vertailuperusteeseen sidottu, pidetään sen arvona vertailuperusteen mukaista arvoa. Ulkomaanrahan määräiset velat arvostetaan KPL 5:3 §:n mukaan tilinpäätöspäivän valuuttakurssiin, jos velka on muussa valuutassa kuin euroissa. Jos ulkomaanrahan määräiset velat on sopimuksen perusteella sidottu johonkin tiettyyn kurssiin, tai suojattu valuuttakurssin muutoksilta, ei muutosta tehdä. (KPL 5:3 §; ArVL 2:8 §; Ossa 2020b, 240.)

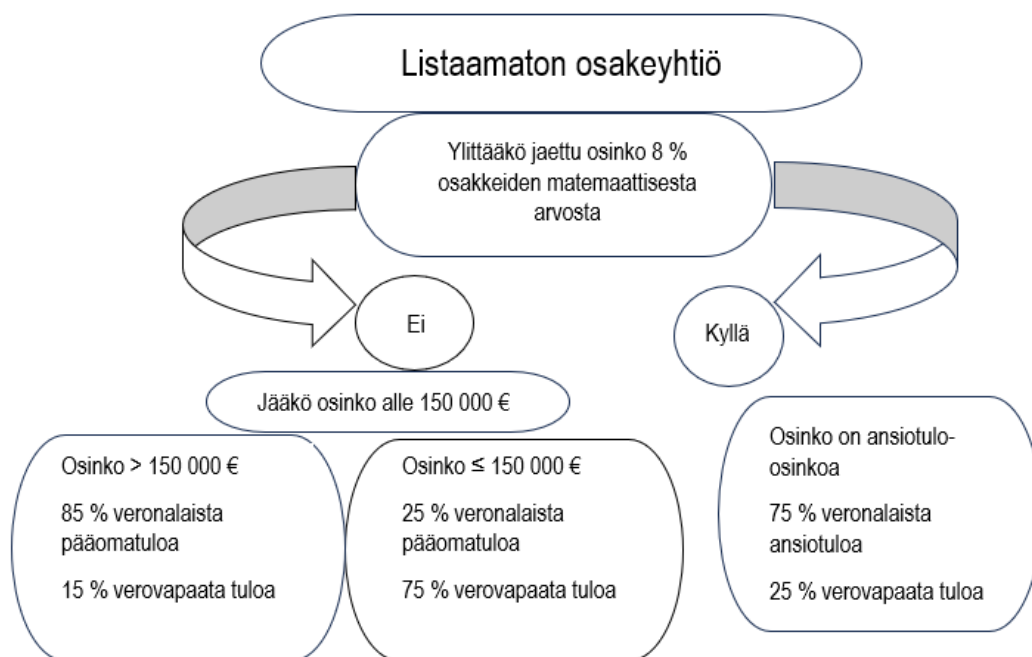
2.3 Osakkeen matemaattinen arvo

Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan vain julkisesti noteeraamattomille osakeyhtiöille, kun osingon saajana on luonnollinen henkilö. Matemaattinen arvo määrittää osakkeen arvon verovuodelle, jota käytetään luonnollisen henkilön osingon pääomatulo-osuuden laskemisen pohjana. Osakkeen matemaattinen arvo saadaan laskettua, kun edellisen vuoden päättyneen tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen perusteella laskettu nettovarallisuus jaetaan yhtiön ulkona olevilla osakkeilla. (ArVL 2:9 §.)

Ulkona olevilla osakkeilla tarkoitetaan sellaisia osakkeita, jotka eivät ole yhtiön omistuksessa tai muuten yhtiön hallussa, siispä yhtiön omaisuuteen kuuluvia osakkeita ei oteta laskennassa huomioon. Ulkona olevien osakkeiden lukumääränä käytetään aina edellisen tilikauden tilinpäätöshetken ulkona olevien osakkeiden lukumäärää. (ArVL 2:9 §; Verohallinto 2023a.)

Osakkaan omistamien osakkeiden matemaattinen arvo lasketaan kertomalla osakkeen matemaattinen arvo osakkaan omistuksessa olevien osakkeiden yhteismäärällä. Osakastasolla osakkeiden lukumäärä on se määrä, joka osakkaalla on omistuksessa osingonjakohetkellä (Kukkonen & Walden 2014, 73).

Matemaattinen arvo on osakaskohtainen ja määrittää sen, missä suhteessa julkisesti noteeraamattomasta yhtiöstä saatu osinko jaetaan pääomatulo- ja ansiotulo osuuteen (TVL 33 b.1 §). Alla oleva taulukko kuvastaa listaamattomasta osakeyhtiöstä saadun osingon jakautumista pääomatulo- ja ansiotulo-osuuteen sekä verovapaan osinkotulon muodostumista.

KUVIO 1. Yhteenveto osingon jakautumisesta pääoma- ja ansiotulo-osinkoon luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien verotuksessa. (Verohallinto 2023d)

Pääomatulo-osinko

Edellä esitetystä taulukosta voidaan huomata, että pääomatulo-osuuden jaetusta osingosta määrittää kahdeksan prosentin vuotuisen tuoton raja. Kahdeksan prosentin vuotuinen tuotto lasketaan osakkeille lasketusta matemaattisesta arvosta. Tämän kahdeksan prosentin vuotuisen tuoton rajan ylittävältä osuudelta saatu osinko jaetaan myös ansiotulo-osuuteen. Mikäli osinkoa saadaan useammasta eri yhtiöstä saman verovuoden aikana, on tärkeä muistaa, että matemaattinen arvo lasketaan yhtiökohtaisesti. (Ossa 2020a, 341–342; Malmgrén & Myrsky 2020, 691).

Esimerkki 6: A saa verovuoden 2022 aikana osinkoa X Oy:ltä yhteensä 55 000 euroa. A:n omistamien X Oy:n osakkeiden matemaattinen arvo on yhteensä 1 100 000 euroa. Tämän lisäksi A saa saman verovuoden (2022) aikana osinkoa myös toisesta yhtiöstä Y Oy:stä, yhteensä 8 000 euroa. A:n omistamien Y Oy:n osakkeiden matemaattinen arvo on yhteensä 95 000 euroa.

A:n X Oy:ltä saatu osinko 55 000 euroa ei ylitä matemaattiselle arvolle laskettua 8 % vuotuisen tuoton rajaa ($1\,100\,000 \cdot 0,08 = 88\,000$ euroa). X Oy:ltä saatu osinko on kokonaan pääomatulo-osinkoa.

A:n Y Oy:ltä saatu osinko jakautuu pääomatulo- ja ansiotulo-osinkoon, sillä jaettu osinko (8 000 euroa) ylittää matemaattiselle arvolle lasketun 8 % vuotuisen tuoton rajan ($95\,000 \cdot 0,08 = 7\,600$ euroa). Tästä 7 600 euroa on pääomatulo-osinkoa ja 400 euroa ansiotulo-osinkoa (8 000 euroa – 7 600 euroa). (Verohallinto 2023d, muokattu)

Jaettu osinko on osakkaan henkilökohtaista tuloa ja se verotetaan TVL 33 b.1–2 §:n mukaisesti. Nykyisessä osinkoverojärjestelmässä on mahdollista nostaa huojennettua ja kevyemmin verotettua pääomatulo-osinkoa 150 000 euron rajaan asti, jos nostettu osinko ei ylitä sen matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuisen tuottoa. Tähän rajaan asti osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa.

150 000 euron vuosikohtainen raja on osingon verotuksessa osakaskohtainen, ei yhtiökohtainen. Muuten olisi mahdollista nostaa rajattomasti huojennettua pääomatulo-osinkoa useasta eri yhtiöstä. 150 000 euron rajan ylittävältä osuudelta muodostuu 85 prosenttia veronalaista pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. Veronalainen pääomatulo-osuus verotetaan pääomatuloverokannan mukaisesti. Pääomatuloverokannat ovat 30 prosenttia 30 000 euron rajaan asti ja 30 000 euron ylittävältä osuudelta 34 prosenttia. (Verohallinto 2024a; Viitala 2018, 25–26.)

TAULUKKO 3. Osakaskohtainen matemaattinen arvo ja osingon verotus.

Esimerkki 7: Tilinpäätöshetkellä yhtiön nettovarallisuus on 2 840 000 euroa ja ulkona olevia osakkeita on yhteensä 2 000 kappaletta. Yhtiön osakkeelle laskettu matemaattinen arvo on 1 420 €/osake. Yhtiön kolme osakasta omistavat yhtiön osakkeita seuraavasti: A omistaa 400 kappaletta, B omistaa 900 kappaletta ja C omistaa 700 kappaletta. Yhtiö jakaa (31.12.2023) päättyneeltä tilikaudelta osinkoa 200 euroa/osake. Osinko on nostettavissa 15.2.2024. (Kukkonen & Walden 2014, 73 muokattu)

A:n osakkeiden matemaattinen arvo:	B:n osakkeiden matemaattinen arvo:	C:n osakkeiden matemaattinen arvo:
$1\,420\text{ €} \cdot 400\text{ kpl} = 568\,000\text{ €}$	$1\,420\text{ €} \cdot 900\text{ kpl} = 1\,278\,000\text{ €}$	$1\,420\text{ €} \cdot 700\text{ kpl} = 994\,000\text{ €}$
A:n saama osinko yhtiöstä: $400\text{ kpl} \cdot 200\text{ €/osake} = 80\,000\text{ €}$	B:n saama osinko yhtiöstä: $900\text{ kpl} \cdot 200\text{ €/osake} = 180\,000\text{ €}$	C:n saama osinko yhtiöstä: $700\text{ kpl} \cdot 200\text{ €/osake} = 140\,000\text{ €}$
A:n pääomatulo-osuus (8 %) $568\,000\text{ €} \cdot 0,08 = 45\,440\text{ €}$	B:n pääomatulo-osuus (8 %) $1\,278\,000\text{ €} \cdot 0,08 = 102\,240\text{ €}$	C:n pääomatulo-osuus (8 %) $994\,000\text{ €} \cdot 0,08 = 79\,520\text{ €}$
Veronalaista pääomatulo-osinkoa: $45\,440\text{ €} \cdot 0,25 = 11\,360\text{ €}$	Veronalaista pääomatulo-osinkoa: $102\,240\text{ €} \cdot 0,25 = 25\,560\text{ €}$	Veronalaista pääomatulo-osinkoa: $79\,520\text{ €} \cdot 0,25 = 19\,880\text{ €}$
A:n ansiotulo-osinko > 8 %: $80\,000\text{ €} - 45\,440\text{ €} = 34\,560\text{ €}$	B:n ansiotulo-osinko > 8 %: $180\,000\text{ €} - 102\,240\text{ €} = 77\,760\text{ €}$	C:n ansiotulo-osinko > 8 %: $140\,000\text{ €} - 79\,520\text{ €} = 60\,480\text{ €}$
Veronalaista ansiotulo-osinkoa: $34\,560\text{ €} \cdot 0,75 = 25\,930\text{ €}$	Veronalaista ansiotulo-osinkoa: $77\,760\text{ €} \cdot 0,75 = 58\,320\text{ €}$	Veronalaista ansiotulo-osinkoa: $60\,480\text{ €} \cdot 0,75 = 45\,360\text{ €}$
A:n verovapaa osinko yhteensä: 42 710 €	B:n verovapaa osinko yhteensä: 96 120 €	C:n verovapaa osinko yhteensä: 74 760 €

Ansiotulo-osinko

Osingon vuotuisen tuoton kahdeksan prosenttiin ylittävältä osuudelta jaettu osinko verotetaan osakkaan ansiotulona. Pääomatulo-osuuden ylittävältä osalta verotettavaa ansiotuloa syntyy 75 prosenttia ja verovapaata osinkotuloa 25 prosenttia (TVL 33 b.2 §). Edellä esitetystä esimerkistä johdetusta taulukosta voidaan tarkastella osingon jakautumista pääomatulo- ja ansiotulo-osingoksi, kun kahdeksan prosenttiin vuotuisen tuoton raja ylittyy. Ansiotulo-osinko lisätään sen verovuoden ansiotuloihin, jolloin osinko on nostettavissa ja verotetaan henkilöosakkaan henkilökohtaisessa tuloverotuksessa progressiivisesti. (Ossa 2020a, 341; Verohallinto 2024a.) Mikäli yhtiön nettovarallisuus on hyvin pieni tai negatiivinen, saatu osinko verotetaan lähes kokonaan ansiotulona, sillä 8 prosenttiin laskettu pääomatulo-osuus muodostuu hyvin pieneksi

Ennakonpidätys osingosta

Osinkoa jakava yhtiö tekee maksetusta osingosta ennakonpidätyksen samana verovuotena, kun osinko on nostettavissa (EPL 2:11 §). Jos yhtiökokouksessa ei ole erikseen päätetty osingon nostajankohdasta ja merkitty päätöstä yhtiökokouksen pöytäkirjaan, toimitetaan ennakonpidätys osingonjakopäätöshetken mukaan (Verohallinto 2022a). Jos listaamattomasta yhtiöstä saatu osinko on enintään 150 000 e verovuoden aikana, maksaja tekee siitä 7,5 prosenttiin ennakonpidätyksen. Tämän rajan ylimentävältä osuudelta maksaja tekee osingosta 28 prosenttiin ennakonpidätyksen. (EPA 2:15.4 §.)

Osingon maksajan on vastuussa ennakonpidätyksen toimittamisesta ja hänen tulee seurata saajakohtaisen 150 000 euron rajan ylittymistä. Jos tätä saajakohtaista maksimirajaa ei seurata tarpeeksi tai raja ylittyy verovuoden aikana huomaamatta, lopullisessa verotuksessa saadusta osingosta syntyy huomattava summa maksettavaa jäännösveroa. Jäännösveroa syntyy, mikäli verovuoden aikana toimitetut ennakonpidätykset eivät riitä kattamaan saadun tulon veronmäärän tarvetta. Osingosta tulee toimittaa ennakonpidätys, vaikka osinko verotettaisiin kokonaan pääomatulona, eikä ansiotulo-osuutta osingosta verotettaisi ollenkaan. (Verohallinto 2024b; Verohallinto 2022a.) Seuraavassa esimerkissä on esitetty esimerkkitalanne jaetun osingon ennakonpidätyksen toimittamisesta ja ennakonpidätyksen määrästä.

Esimerkki 8: Perheyhtiön pääosakkaan omistamien osakkeiden matemaattinen arvo on 2 miljoonaa euroa. Yhtiö päättää jakaa osinkoa 1.2.2023 yhteensä 200 000 euroa. Osinko on nostettavissa heti yhtiökokouksen jälkeen. (Kukkonen & Walden 2014, 47 muokattu)

- 1) *Osingon 8 % raja: $2\,000\,000 \cdot 0,08 = 160\,000$ euroa.
Pääosakkaan huojennetun pääomatulo-osuuden maksimi: 150 000 euroa. Tästä veronalaista pääomatuloa 25 % eli 37 500 euroa. Tästä 7,5 % ennakonpidätys eli 11 250 euroa.*
- 2) *Osinko huojennetun rajan ylittävältä osalta eli 10 000 euroa ($160\,000$ euroa- $150\,000$ euroa = $10\,000$ euroa) on 85 % veronalaista pääomatuloa, eli 8 500 euroa.*
- 3) *Osinko 8 % rajan ylittävältä osalta: $200\,000 - 160\,000 = 40\,000$ euroa ansiotulo-osinkoa. Tästä veronalaista 75 % eli 30 000 euroa, joka verotetaan osakkaan ansiotuovero-osuuden mukaan.*
- 4) *Osingon maksaja tekee 150 000 euron rajaan asti maksetun osingon osalta 7,5 % (11 250 euron) ennakonpidätyksen ja rajan ylittävän osuuden eli 50 000 euron osingon osalta 28 % (14 000 euron) ennakonpidätyksen. Jaetusta osingosta (200 000 euroa) Verohallinnolle tilitetyt ennakonpidätyksen yhteensä 25 250 euroa.*

2.4 Matemaattisen arvon oikaisut

Osakkaan omistamien osakkeiden matemaattisesta arvosta tehdään oikaisut, mikäli yhtiön nettovarallisuuteen kuuluu osakkaan tai hänen perheensä käytössä oleva asunto tai osakkaan ja hänen perheenjäsenensä ottama yhtiön nettovarallisuuteen varoiksi luettava rahalaina (TVL 33 b.4-5 §). Nämä oikaisut tehdään ennen kuin yhtiön jakama osinko jaetaan pääomatulo- ja ansiotulo-osuuteen. Osakaskohtaiset oikaisut pienentävät osingon pääomatulo-osuutta, sillä vähennykset vaikuttavat negatiivisesti osakaskohtaiseen matemaattiseen arvoon. Näiden vähennyksien tarkoituksena on korjata matemaattista arvoa niin, että se kuvastaa paremmin yhtiön taloudellisia olosuhteita (Ossa 2020a, 343–344).

Asunto

Jos osakkeenomistaja työskentelee johtavassa asemassa ja omistaa yhtiön osakepääomasta tai vastaavasta äänimäärästä yksin yli 30 prosenttia tai yhdessä perheensä kanssa yli 50 prosenttia, pidetään häntä yrittäjäeläkelain mukaisena yrittäjäosakkaana eli YEL-osakkaana (YEL 2:3 §). Yrittäjäosakkaaksi ei lueta sellaista osakasta, joka on työsuhteessa osinkoa jakavaan yhtiöön (TyEL 2:7 §).

YEL 2:3 §:n mukaan johtavassa asemassa työskentelyllä tarkoitetaan toimimista yhtiön toimitusjohtajana, kuulumalla yhtiön hallitukseen tai muuhun vastaavanlaiseen asemaan. Perheenjäsenellä tarkoitetaan johtavassa asemassa työskentelevän osakkaan avio- tai avopuolisoa sekä suoraan ylenevässä ja alenevassa sukupolvessa olevia samassa taloudessa asuvia sukulaisia, esimerkiksi osakkaan lapsia tai vanhempia. Merkitystä on sillä, että he asuvat yrittäjäosakkaan kanssa samassa taloudessa verovuoden aikana, jolloin saatu osinko verotetaan.

TAULUKKO 4. Osakkeen matemaattinen arvo ja asunnon arvo taseessa. (TVL 33 b §)

<p>X Oy tilikausi on kalenterivuosi. Tilikausi on päättynyt 31.12.2023. Yhtiö päättää jakaa osinkoa päättyneeltä tilikaudelta 250 €/osake. Yhtiökokouksessa päätetty, että osinko nostettavissa 1.2.2024. Osakas A omistaa X Oy:n osakkeista yhteensä 235 osaketta. Hänen puolisonsa ei omista yhtiön osakkeita. X Oy:n nettovarallisuuslaskelmalla on A:n ja hänen puolisonsa verovuoden aikana käytössä ollut asunto. Asunnon arvo taseessa on 45 000 €.</p>	
X Oy:n nettovarallisuus tilinpäätöshetkellä 31.12.2023.	2 460 550 €.
X Oy:n ulkona olevat osakkeen tilinpäätöshetkellä 31.12.2023.	850 kappaletta
Osakkeen matemaattinen arvo verovuoden 2024 verotuksessa	2 894,76 €/osake (2 460 550 € / 850 osaketta)
A:n osakkeiden matemaattinen arvo.	680 268,60 €
Matemaattisen arvon oikaisut? *Asunto 45 000 €	Asunnon arvoa ei vähennetä osakkeiden matemaattisesta arvosta. Omistus osuus alle 30 % (235 osaketta / 850 osaketta) *100 = 27,64 %
Jaettu osinko.	58 750 € (250 €/osake* 235 osaketta)
Pääomatulo-osuus ≤ 8 % vuotuisen tuoton raja: (A:n osakkeiden matemaattinen arvo * 0,08)	54 421,48 € -> tästä veronalaista pääomatuloa 25 % = 13 605,37 € -> 75 % verovapaata tuloa = 40 816,11 €
Ansiotulo-osuus > 8 % vuotuisen tuoton rajan ylittävä osuus	4 328,52 € (58 750 € – 54 421,48 €)

TVL 33 b §:n mukaan osakkeiden matemaattisesta arvosta vähennetään YEL-osakkaan omassa tai hänen perheensä verovuoden aikana käytössä ollut asunnon arvo, joka on luettu yhtiön varoihin

nettovarallisuuslaskelmalla. Asunnolla tarkoitetaan osakkaan ja hänen perheensä vakituista asuntoa sekä loma-asuntoa. Jos osakeyhtiön varallisuuteen kuuluva loma-asunto on ollut verovuoden aikana vain osakkaan käytössä, niin myös loma-asunnon arvo vähennetään osakkeiden arvosta, kun lasketaan osingon pääomatulo-osuutta.

Vähennyksen määränä käytetään samaa arvoa, jota on käytetty nettovarallisuuslaskelmalla. Vähennys tehdään, vaikka osakas ei itse asuisi vakituisesti asunnossa. Vähennyksen perusteeksi riittää, jos asunto on osakkaan puolison ja lasten käytössä. Edellytyksenä vähennykselle on kuitenkin se, että puoliso ja lapset kuuluvat osakkaan kanssa samaan perheeseen ja he elävät samassa taloudessa verovuoden aikana. Puolisolla ei tarkoiteta verotuksessa vain aviopuolisoa, myös rekisteröidyssä parisuhteessa olevat henkilöt rinnastetaan puolisoihin. (Ossa 2020a, 344.)

Asunnon arvo vähennetään, vaikka osakas tai hänen perheensä ei olisi käyttänyt asuntoa koko verovuoden ajan. Vaikka asunto olisi ollut käytössä vain lyhyen ajan yhtäjaksoisesti, vähennys tehdään. Mikäli osakkaina johtavassa asemassa toimivat puoliset asuvat verovuoden aikana yhtiön varallisuuteen kuuluvassa asunnossa ja omistavat yhdessä yli 50 prosenttia yhtiön osakkeista, vähennetään kummankin osakkeiden matemaattisesta arvosta puolet yhteisen asunnon arvosta. Puolisoiden kesken jakautuneella yhtiön omistuksella tai omistusosuuksilla ei ole merkitystä, jos kumpikin työskentelee johtavassa asemassa (Ossa 2020a, 344; Malmgrén & Myrsky 2020, 704).

Esimerkki 9: A ja B ovat puolisoita, jotka työskentelevät yhtiössä johtavassa asemassa. Puolisot omistavat yhtiön osakkeet puoliksi 50/50. X Oy:n omistukseen kuuluvassa huoneistossa asuu perheen alaikäinen lapsi C. Huoneiston poistamaton hankintameno on kirjanpidossa 45 500 euroa. Huoneiston verotuksellinen vertailuarvo on 52 000 euroa. Huoneiston arvo vähennetään kummankin puolison omistamien osakkeiden matemaattisesta arvosta, sillä työskentelevät johtavassa asemassa ja omistavat yli 50 prosenttia yhtiön osakkeista. Vähennyksen määrä on se määrä, joka on otettu huomioon nettovarallisuuslaskelmalla, eli huoneiston vertailuarvo $52\,000\text{ euroa}/2 = 26\,000\text{ euroa}$. (TVL 33 b § 4 momentti)

Esimerkki 10: A ja B ovat puolisoita. A työskentelee X Oy:ssä johtavassa asemassa ja omistaa yhtiön osakkeista 90 %. B työskentelee yhtiössä sivutoimisesti ja omistaa yhtiön osakkeista 10 %. Puolisoiden alaikäinen lapsi C asuu yhtiön omistukseen kuuluvassa huoneistossa. Huoneiston poistamaton hankintameno on 45 500 euroa. Verotuksellinen vertailuarvo on 35 000 euroa. A:n omistamien osakkeiden matemaattisesta arvosta vähennetään huoneiston arvo, joka on nettovarallisuuslaskelmalla, eli 45 500 euroa. Puolison B omistamien osakkeiden matemaattisesta arvosta vähennystä ei tehdä, sillä hän ei toimi johtavassa asemassa. (TVL 33 b § 4 momentti)

Osakslaina

Osakslaina vähennetään lainan nostaneen osakkaan osakkeiden matemaattisesta arvosta, jos osakas omistaa yksin tai perheenjäsentensä kanssa vähintään kymmenen prosenttia yhtiön osakkeista tai vastaavasta äänimäärästä. Perheellä tarkoitetaan tässä tilanteessa osakkaan puolisoa sekä alaikäisiä lapsia. Alaikäiseksi katsotaan sellainen lapsi, joka ei ole ennen verovuoden alkamista täyttänyt 17 vuotta. (Blomqvist & Malmivaara 2016, 75; TVL 2:8.1 §.)

Osakslainaksi luetaan se määrä, joka on nostettu yhtiöstä verovuoden aikana ja joka on maksamatta verovuoden päättyessä, eli 31.12. (TVL 53 a §). Tämä laina on osakkaan veronalaista pääomatuloa, jos omistus on vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista. Jos 10 prosentin omistusosuus ei täyty, ei osakslainaa lueta luonnollisen henkilön pääomatuloksi, eikä vähennystä tehdä. Osakslainan vähennettävä määrä on sama määrä, joka on merkitty yhtiön taseeseen ja luettu varoiksi nettovarallisuuslaskelmalla. Pääomatuloksi luetaan vain verovuonna nostetut lainat. Osakslaina on luonnollisen henkilön pääomatuloa, vaikka lainansaaja ei omistaisi yhtäkään yhtiön osaketta, mutta hänen perheensä omistaa vähintään kymmenen prosenttia yhtiön osakkeista tai yhtiön äänimäärästä. (Malmgrén & Myrsky 2020, 762; Rabinä, Myllymäki & Myrsky 2019, 223–224.)

Jos maksamattoman osakslainan määrä verovuoden päättyessä on suurempi, kuin lainan ottajan osakkeiden matemaattinen arvo, ylimenevä osuus osakslainasta vähennetään mahdollisten perheenjäsenten osakkeiden matemaattisesta arvosta. Vähennys perheenjäsenten osakkeiden matemaattisesta arvosta tehdään siinä suhteessa, kun perheenjäsenet omistavat yhtiön osakkeita. (Verohallinto 2023b.)

Esimerkki 11: A on nostanut yhtiöstä osakslainaa 1.4.2022 yhteensä 40 000 euroa. A:n omistusosuus X Oy:stä tilinpäätöshetkellä on alle 10 prosenttia. Osakslainaa ei siis vähennetä A:n osakkeiden matemaattisesta arvosta pääomatulo-osuutta laskettaessa. (TVL 53 a §)

Esimerkki 12: A ja B ovat puolisoita. A on nostanut yhtiöstä X Oy osakslainan 1.4.2022 yhteensä 40 000 euroa. Verovuoden päättyessä osakslainaa on maksamatta 35 000 euroa. A:n omistusosuus X Oy:stä on 8 prosenttia. A:n puoliso B omistusosuus samasta yhtiöstä on 5 prosenttia. Puolisot omistavat yhdessä yli 10 prosenttia (8 prosenttia + 5 prosenttia= 13 prosenttia) yhtiön osakkeista ja äänimäärästä. Verovuoden päättyessä maksamatta oleva osakslaina 35 000 euroa vähennetään A:n osakkeiden matemaattisesta arvosta. Ylimenevä osuus vähennetään puolison B:n osakkeiden matemaattisesta arvosta. (TVL 53 a §)

3 ANALYYSI

Tässä luvussa analysoin listaamattoman osakeyhtiön murretun tilikauden vaikutusta osakkeen matemaattisen arvoon sekä osakkaan osinkotulon verotukseen. Analysointi perustuu tutkimuksen tietoperustan hyödyntämiseen ja siitä johdettujen esimerkkitalanteiden havainnollistamiseen. Esimerkkitalanteet kuvastavat tyypillisiä osakeyhtiön osingonjakotilanteita murretulla tilikaudella. Esimerkkitalanteiden avulla pyrin selkeyttämään ilmiötä analyysin tueksi. Tämän analyysin tavoitteena ei ole löytää mitään oikeaa ratkaisua matemaattisen arvon määrittämiseksi. Tavoitteena on selkeyttää ilmiötä ja saada kokonaiskuva tutkittavasta aiheesta ja eri tilanteista, joissa aikaisempaa tietoperustaa voidaan soveltaa.

Murrettu tilikausi

Murretulla tilikaudella tarkoitetaan jotain kalenterivuodesta poikkeavaa tilikautta. KPL 4 §:ssä on säädetty tilikauden pituudesta, jonka mukaan tilikauden pituus on 12 kuukautta ja ajoittuu yleensä kalenterivuodelle. Mikäli yhtiön toiminta on vasta aloitettu, lopetettu tai tilikauden ajankohta on muutettu, voi tilikauden pituus olla tätä 12 kuukauden ajanjaksoa lyhyempi tai pidempi. Yhden tilikauden pituus voi kuitenkin olla enintään 18 kuukauden mittainen. (KPL 1:4§.)

KPL 4 §:ssä ei ole erikseen säädetty osakeyhtiön tilikauden ajoittumisajankohdasta, tämän perusteella osakeyhtiön 12 kuukauden mittainen tilikausi voi ajoittua johonkin muuhunkin ajankohtaan kuin kalenterivuoteen. Yhtiön tilikausi voi esimerkiksi ajoittua päättymään kesken kalenterivuoden niin, että se alkaa 1.7. ja päättyy 30.6., tällöin kyseessä on murrettu tilikausi. Kalenterivuodesta poikkeavalle tilikaudelle on kuitenkin oltava liiketaloudellinen peruste, esimerkiksi kausiluonteinen toiminta tai jokin muu perusteltu syy.

Kalenterivuoden aikana päättynyt tilikausi muodostaa yhtiön verovuoden, jonka perusteella yhtiötä verotetaan. Osakeyhtiö maksaa verovuoden tuloksesta yhteisöverokannan mukaan 20 prosenttia tuloveroa (Verohallinto 2024c). Jos yhtiön tilikausi on kalenterivuodesta poikkeava eli murrettu, yhtiön verovuosi muodostuu kalenterivuoden aikana päättyneen tilikauden tai tilikausien mukaisesti (Verohallinto 2024c). Yhtiöllä voi siis päättyä saman kalenterivuoden aikana useampi kuin yksi tilikausi.

Esimerkki 13: Yhtiön tilikausi on murrettu ja se on päättynyt 31.3.2024 (1.4.2023–31.3.2024). Yhtiö haluaa muuttaa murretua tilikauttaan kalenterivuodeksi, joten seuraava tilikausi on 12 kuukauden ajanjaksoa lyhyempi (1.4.2024–31.12.2024). Tässä tapauksessa molempien kalenterivuoden 2024 aikana päätyneiden tilikausien verovuodeksi muodostuu 2024. Jos päätyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa, joka on nostettavissa vuoden 2025 aikana, niin matemaattisen arvon laskemisessa käytetään ”edellisen vuoden” päätyneen tilikauden tasetta, eli tässä tapauksessa 31.12.2024 tasetta. (Verohallinto 2024c, muokattu)

3.1 Murretun tilikauden vaikutus osakkeen matemaattiseen arvoon

Tutkimuksen tietoperustassa on käyty läpi, mitä osakkeen matemaattinen arvo tarkoittaa sekä miten matemaattinen arvo määräytyy. Osakkeen matemaattinen arvo saadaan laskettua, kun edellisen vuoden päätyneen tilikauden tilinpäätöksen perusteella laskettu nettovarallisuus jaetaan ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä (ArVL 2:9 §).

Matemaattisen arvon laskeminen on varsin yksinkertaista, jos osinkoa jakavan yhtiön tilikausi on aina kalenterivuosi, eikä yhtiö tee muutoksia tilikauden pituuteen. Tällaisessa tilanteessa, jossa yhtiön tilikausi päättyy aina 31.12., voidaan osakkeen matemaattinen arvo laskea suoraan edellisen vuoden päätyneen tilikauden tilinpäätöstietojen perusteella, koska yhtiön ja osakkaan verovuosi päättyvät samaan aikaan.

Matemaattisen arvon määrittämiseen haasteet ja epäselvät tilanteet liittyvät yhtiöihin, joiden tilikausi on murrettu, eli tilikausi on kalenterivuodesta poikkeava tai sen pituutta on muutettu. Murrettulla tilikaudella voi olla haastavaa määrittää oikea tilinpäätös, jota käytetään matemaattisen arvon laskentapohjana (Viitala 2018, 67). Jos yhtiö on esimerkiksi päättänyt jakaa osinkoa päätyneeltä tilikaudelta ja pidentää tilikautta niin, että tilikauden pituus on 18 kuukautta (1.1.2023–30.6.2024), ei vuoden 2023 aikana ole päättynyt tilikautta. Tällöin edellisenä vuotena päätyneen tilikauden taseena käytetään vuonna 2022 päätyneen tilikauden tasetta (ArVL 2:2 §).

Esimerkki 14: Yhtiön tilikausi on pidennetty ja se kestää 18 kuukautta (1.1.2023–30.6.2024). Yhtiö jakaa päätyneeltä tilikaudelta osinkoa. Osinko on nostettavissa 1.8.2024. Osakkeen matemaattinen arvo vuodelle 2024 lasketaan edellisen vuoden päätyneen tilikauden perusteella. Vuonna 2023 ei ole päättynyt tilikautta, joten osakkeen matemaattinen arvo lasketaan 31.12.2022 päätyneen tilikauden perusteella. (Räbinä, Myllymäki & Myrsky 2019, 925)

Matemaattinen arvo lasketaan aina eri tilinpäätöksen mukaan, kun osinko jaetaan, jos yhtiöllä on kalenterivuodesta poikkeava tilikausi (Viitala 2018, 70). Tämä tilanne syntyy, jos osinko on jaettu ja merkitty nostettavaksi saman verovuoden aikana, kun yhtiön tilikausi on päättynyt. Tällöin osingon verovuodeksi sekä yhtiön verovuodeksi muodostuu sama vuosi, jolloin matemaattisen arvon laskemisessa käytetään verovuotta edeltävän vuoden päättäneen tilikauden tasetta.

Esimerkki 15: Yhtiön tilikausi on lyhennetty kuuden kuukauden pituiseksi (1.1.2024–30.6.2024). Yhtiö jakaa osinkoa päättäneeltä tilikaudelta. Osinko on nostettavissa vuoden 2024 aikana. Matemaattisen arvon laskemisessa käytetään edellisen vuoden 31.12.2023 vahvistettua tilinpäätöstä. (ArVL 2:2 §)

Malmgrénin ja Myrskyn (2020, 695) mukaan yhtiön tilikauden pituudella tai kalenterivuodesta poikkeavalla tilikaudella ei ole vaikutusta osakkeen matemaattiseen arvoon. Tämä on ihan totta, sillä matemaattisen arvon laskeminen ei ole sidottu kuluvasse olevan tilikauden pituuteen tai muutoksiin. Tilinpäätöksen taseen perusteella laskettu nettovarallisuus ja ulkona olevat osakkeet pysyvät samansuuruisina kuluvan tilikauden pituudesta ja sen päättymisajankohdasta huolimatta. Osingon verovuotta edeltävän tilikauden päättymishetken tase on matemaattisen arvon laskentapohjana, vaikka osingon verovuotta edeltävänä kalenterivuotena ei olisi päättynyt yhtäkään tilikautta (Räbinä, Myllymäki & Myrsky 2019, 952; Viitala 2018, 70).

Osakeyhtiön tilikausi voi olla toiminnan luonteen tai toimialan takia aina murrettu eli kalenterivuodesta poikkeava 12 kuukauden ajanjakso, esimerkiksi 1.7.–30.6. Tällöin edellinen ja kuluvasse oleva tilikausi päättyvät aina ennen 30.9. Varojen arvostamislaissa on säädetty erikseen käyttöomaisuuden ja arvopapereiden verotusarvojen laskemisesta murretulla tilikaudella. Jos yhtiön tilikausi on päättynyt 30.9. tai sitä ennen, niin käyttöomaisuuskiinteistön, -rakennuksen tai -rakennelman vertailuarvo sekä arvopapereiden yhteenlaskettu vertailuarvo ovat osingon verovuoden edeltävää vuotta edeltäneen vuoden verotusarvo (ArVL 2:3.9 §). Murrettu tilikausi voi siis aiheuttaa muutoksia matemaattisen arvon laskentapohjaan, jos yhtiön varallisuuteen sisältyy käyttöomaisuuskiinteistöjä, -rakennuksia, -rakennelmia tai arvopapereita ja niiden arvovertailussa käytetyt verotusarvot ovat suuremmat kuin niiden poistamattomat hankintamenot.

Esimerkki 16: Yhtiön tilikausi on murrettu 1.10.2023–30.9.2024. Yhtiö jakaa päättäneeltä tilikaudelta osinkoa, joka on nostettavissa 1.12.2024. Vuoden 2024 matemaattinen arvo lasketaan edellisen vuoden päättäneen tilikauden taseen perusteella 30.9.2023. Käyttöomaisuuskiinteistön, -rakennuksen, -rakennelman vertailuarvo tai arvopapereiden yhteenlaskettu vertailuarvo on 31.12.2022 verotusarvo, jota käytetään arvovertailussa. (ArVL 2:3.9 §.)

3.2 Osingon nostaminen ja murrettu tilikausi

TVL 110 §:n mukaan saatu tulo on sen verovuoden tuloa, jona se on nostettavissa, merkitty tilille tai saatu verovelvollisen vallintaan. Luonnollisen henkilön osinkotulon verotuksessa noudatetaan tätä samaa jaksotussäännöstä. OYL 13:6 §:ssä on säädetty, että varojenjaosta päätetään yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksessa päätetään varojenjaon määrästä, mitä varoja jakaminen koskee sekä varojen maksamisesta eli nostoajankohdasta. Päätös jaetusta osingosta ja sen nostamisesta kirjataan yhtiökokouksen pöytäkirjaan.

Jos yhtiökokouksessa ei ole erikseen osingonjaon yhteydessä päätetty osingon maksuajankohdasta, osingot ovat nostettavissa heti yhtiökokouksen päätyttyä (Kukkonen & Walden 2014, 57). Osingon nostoajankohta määrittää sen, minkä verovuoden tuloksi osinko luetaan ja minkä vuoden nettovarallisuutta ja ulkona olevia osakkeita matemaattisen arvon laskemisessa käytetään. Osinko verotetaan sen vuoden tulona, kun osinko on ollut yhtiökokouksen mukaan nostettavissa, vaikka osakas ei nostaisi sitä tililleen saman verovuoden aikana (TVL 110 §).

Alla olevassa taulukossa tutkitaan, miten osingon nostoajankohta vaikuttaa matemaattisen arvon laskemiseen ja verotettavan osinkotulon määrään, kun yhtiön tilikausi on murrettu.

TAULUKKO 5. Murretun tilikauden ja osingon nostohetken vaikutus verotettavan osingon määrään.

Tilikausi päättynyt	30.6.2021	30.6.2022
Matemaattinen arvo	115 000 €	200 000 €
Osingon nostopäivä	1.7.-31.12.2022	1.1.2023
Nostettu osinko yhteensä	20 000 €	20 000 €
8 % ≥ pääomatulo-osuus	9 200 € (115 000 € * 0,08)	16 000 € (200 000 € * 0,08)
Josta 75 % verovapaata	6 900 € (9 200 € * 0,75)	12 000 € (16 000 € * 0,75)
Josta 25 % veronalaista pääomatuloa	2 300 € (9 200 € * 0,25)	4 000 € (16 000 € * 0,25)
8 % < ansiotulo-osuus	10 800 € (20 000 € - 9 200 €)	4 000 € (20 000 € - 16 000 €)
Josta 25 % verovapaata	2 700 € (10 800 € * 0,25)	1 000 € (4 000 € * 0,25)
Josta 75 % veronalaista	8 100 € (10 800 € * 0,75)	3 000 € (4 000 € * 0,75)

Edellä esitetyssä taulukossa analysoin kahden esimerkkitalanteen avulla osingon nostoajankohdan vaikutusta osinkotulon jakautumiseen pääomatulo- ja ansiotulo-osingoksi sekä verovapaaksi tuloksi, kun yhtiön tilikausi on murrettu. Tässä taulukossa vuonna 2021 päättyneen tilikauden taseen perusteella laskettu matemaattinen arvo on pienempi kuin vuoden 2022 päättyneen tilikauden taseen perusteella laskettu matemaattinen arvo. Osinko on jaettu 30.6.2022 päättyneeltä tilikaudelta ja on molemmissa tilanteissa samansuuruinen.

Ensimmäisessä tilanteessa osingon nostajankohta ajoittuu aikavälille 1.7.2022–31.12.2022. Osingon verovuodeksi muodostuu vuosi 2022 ja matemaattinen arvo lasketaan 30.6.2021 päättyneen tilikauden taseen perusteella, joka on tässä esimerkissä 115 000 euroa. Kahdeksan prosentin pääomatulo-osuudeksi muodostuu 9 200 euroa, eli jaetusta 20 000 euron osingosta yli puolet luetaan ansiotulo-osingoksi.

Toisessa tilanteessa nostoajankohta on 1.1.2023, ja osingon verovuodeksi muodostuu 2023. Matemaattinen arvo lasketaan samalta tilikaudelta, jolta osinko on jaettu. Matemaattinen arvo on 200 000 euroa ja tästä laskettu kahdeksan prosentin pääomatulo-osuudeksi muodostuu 16 000 euroa. Jaetusta osingosta alle neljäsosa luetaan ansiotulo-osingoksi.

Tässä esimerkkitalanteessa nostoajankohdalla on merkitystä, kun päättyneiden tilikausien perusteella lasketut matemaattiset arvot eroavat toisistaan. Matemaattisen arvon erot eri tilikausilla voivat johtua esimerkiksi yrityksen investoinneista tai muusta yhtiön varallisuuden kasvattamisesta, jolla on positiivinen vaikutus matemaattiseen arvoon.

Tässä esimerkkitalanteessa osinko kannattaa nostaa vasta 1.1.2023, jolloin voidaan hyödyntää suurempaa matemaattista arvoa osingon verotuksen pohjana. Samaa tilannetta voidaan soveltaa myös toisinpäin, jos edellisen vuoden matemaattinen arvo on suurempi kuin kuluvan vuoden. Tällöin osinko kannattaa nostaa saman kalenterivuoden aikana, kun osinko on jaettu eli viimeistään 31.12.

On kuitenkin hyvä ottaa huomioon, että samasta yhtiöstä saman verovuoden aikana nostettujen osinkojen pääomatulo-osuus lasketaan vain kertaalleen nostettujen osinkojen yhteismäärästä (Viitala 2018, 68). Tällöin nostoajankohta ei tuota varsinaista verohyötyä osingonsaajalle, jos vero-

vuonna on nostettu osinkoa useamman kerran ja nämä osingot ylittävät pääomatulo-osuudelle lasketun kahdeksan prosentin vuotuisen tuoton rajan. Tämän vuotuisen tuoton rajan ylittävältä osuudelta osinko verotetaan ansiotulona osakkaan ennakonpidätysprosentin mukaisesti (TVL 33 b §).

Osingon nostoajankohdan valitsemisessa on tärkeä muistaa osakaskohtainen 150 000 euron huojennetun pääomatulo-osingon maksimiraja. Pääomatuloksi luetun osingon verotus kiristyy heti 150 000 euron rajan ylittävältä osuudelta. Tämän rajan ylittävältä osalta veronalaista pääomatuloa on 85 prosenttia ja verovapaata tuloa vain 15 prosenttia (Verohallinto 2023a).

Pienemmissä listaamattomissa osakeyhtiöissä huojennetun pääomatulo-osingon maksimiraja ei lähtökohtaisesti ylity, sillä rajan ylittämiseksi yhtiön edellisen vuoden tilinpäätöksen perusteella lasketun matemaattisen arvon tulisi olla lähes 2 miljoonaa euroa ($2\,000\,000 \cdot 0,08 = 160\,000$) sekä nostettua osinkoa verovuoden aikana yli 150 000 euroa. Suuremmissa listaamattomissa yhtiöissä matemaattiset arvot voivat kuitenkin olla tätä luokkaa ja verovuoden aikana nostetut osingot voivat ylittää 150 000 euron rajan, jos osinkoa nostetaan useasta eri yhtiöstä.

TAULUKKO 6. Osingon verotus luonnollisen henkilön verotuksessa, kun saatu osinko ylittää 150 000 euroa.

Verovuosi 2023	X Oy	Y Oy
A:n osakkeiden matemaattinen arvo	1 900 000 €	2 100 000 €
Saatu osinko	130 000 €	80 000 €
Pääomatulo-osuus $\leq 8\%$	152 000 €	168 000 €
A:n verovuonna 2023 saatu osinko verotetaan seuraavasti, kun saatu osinko ylittää 150 000 euron huojennetun osingon rajan.		
Verotettava pääomatuloa 25 %	$150\,000\text{ €} \cdot 0,25 = 37\,500\text{ €}$	
150 000 € rajan ylittävä osa	$130\,000\text{ €} + 80\,000\text{ €} - 150\,000\text{ €} = 60\,000\text{ €}$	
Verotettava pääomatulo 85 %	$60\,000\text{ €} \cdot 0,85 = 51\,000\text{ €}$	
Saadut osingot yhteensä	210 000 €	
Verotettava pääomatulo yhteensä	88 500 €	
Verovapaa tulo yhteensä	121 500 €	

Saadusta osingosta pidätetyt ennakonpidätykset (7,5 %)	130 000 € *0,075 = 9 750 €	80 000 € *0,075 = 6 000 €
Saaduista osingoista maksettava vero	88 500 € (30 000 € *0,30 + 58 500 € *0,34) = 28 890 €	
Osakas A:n verovuodelle 2023 muodostunut jäännösvero	28 890 € – 15 750 € = 13 140 €	

Edellä esitettyssä taulukossa on havainnollistettu osakkeen matemaattisen arvon laskemista ja osingon verotusta, kun saman verovuoden aikana nostetaan osinkoa kahdesta eri yhtiöstä ja osinkojen pääomatulo-osuus ylittää 150 000 euron huojennetun osingon vuotuisen maksimirajan.

Eri yhtiöistä saatujen osinkojen matemaattiset arvot lasketaan erikseen edellisen vuoden tilinpäätöksen perusteella (Blomqvist & Malmivaara 2016, 62). Tässä tilanteessa molempien matemaattiselle arvolle laskettu kahdeksan prosentin pääomatulo-osuus ylittää verovuoden aikana nostetun osingon määrän, eikä saaduista osingoista muodostu verotettavaa ansiotuloa lainkaan. Verovuoden 2023 aikana nostettujen osinkojen pääomatulo-osuus ylittää kuitenkin 150 000 euron rajan, joten tähän rajaan asti osingosta muodostuu 25 prosenttia verotettavaa pääomatuloa ja 150 000 euron rajan ylittävältä osuudelta 85 prosenttia verotettavaa pääomatuloa. (TVL 33 b §.)

Osinkoa maksavan yhtiön tulee seurata 150 000 euron rajan ylittymistä. Tässä tilanteessa maksavien yhtiöiden osingot eivät ylitä 150 000 euron rajaa, joten maksaja pidättää osingosta 7,5 prosentin ennakonpidätyksen (EPA 2:15.4 §). Verovuoden aikana saaduista osingoista toimitetut ennakonpidätykset eivät kuitenkaan riitä kattamaan saatujen osinkojen yhteenlaskettua veron tarvetta, sillä verovuoden aikana saadut osingot ylittävät huojennetun pääomatulo-osingon maksimirajana. Tällöin osakkaan A lopullisessa verotuksessa syntyy maksettavaa jäännösveroa.

3.3 Osakaskohtainen matemaattinen arvo ja murrettu tilikausi

Yhtiön osakkaan omistamien osakkeiden matemaattinen arvo saadaan laskettua, kun yhden osakkeen matemaattinen arvo kerrotaan osakkaan omistamien osakkeiden lukumäärällä ja tästä summasta tehdään tarvittaessa osakaskohtaiset matemaattisen arvon oikaisut. Osakkeenomistajan osakkeiden lukumääränä käytetään sitä määrää, joka osakkaalla oli osingonjakohetkellä (Malmgrén & Myrsky 2020, 696). Kaikki osingonjakohetkellä omistetut osakkeet otetaan huomioon niiden

erilaisuudesta huolimatta, vaikka niille ei jaettaisikaan osinkoa (Räbinä, Myllymäki & Myrsky 2019, 954). Osingonjakohetken jälkeiset muutokset omistettujen osakkeiden lukumäärässä eivät vaikuta matemaattisen arvon laskemiseen tai jaetun osingon pääomatulo-osuuden määräytymiseen, vaikka osakkeita olisi osingonjaon jälkeen luovutettu (Räbinä, Myllymäki & Myrsky 2019, 954; Blomqvist & Malmivaara 2016, 63–64).

Jos yhtiö on muuttanut tilikauttaan niin, että se päättyy verovuoden aikana ja osakas on tilinpäätöksen jälkeen luopunut omistamistaan osakkeista ennen kuin osinko on nostettavissa, ei osakasta voida osingosta verottaa (Kukkonen & Walden 2014, 54). Osingonjakohetken jälkeiset muutokset vaikuttavat osingon verotukseen, jos osa osakkeista on luovutettu ennen, kuin osinko on nostettavissa. Osingon nostohetkellä osingosta verotetaan sen uutta omistajaa (Verohallinto 2023d). Verovuoden aikana tapahtuneet muutokset osakkeiden omistuksessa eivät kuitenkaan lisää tai vähennä saadun osingon pääomatulo-osuutta, sillä pääomatulo-osuuden laskemisessa käytetään osingonjakohetkellä omistettujen osakkeiden lukumäärää (Malmgrén & Myrsky 2020, 696).

Esimerkki 17: X Oy:n osakkaita verovuoden 2023 alussa olivat A (788 osaketta), B (37 osaketta), C (4 osaketta), D (38 osaketta) ja E (3 osaketta). Yhtiö on jakanut osinkoa 1.1.2023, joista toinen erä 150 euroa/osake on nostettavissa 1.2.2023 ja toinen erä 225 euroa/osake nostettavissa 20.12.2023. Yhtiön osakkeen matemaattiselle arvolle laskettu kahdeksan prosentin vuotuinen tuotto oli 285,40 euroa/osake.

B oli saanut omistamien osakkeiden (37 osaketta) perusteella osinkoa 5 550 euroa verovuoden alussa 1.2.2023. A oli luovuttanut 15.8.2023 omistamiaan osakkeita B:lle 100 kappaletta. Luovutuksen jälkeen B omisti 137 kappaletta X Oy:n osaketta. B oli saanut osinkoa 20.12.2023 näiden omistettujen osakkeiden perusteella 30 825 euroa.

B:n osinkojen pääomatulo-osuus lasketaan kuitenkin osingonjakohetkellä omistettujen osakkeiden lukumäärän mukaan, eli 37 osaketta. Eli verovuoden 2023 pääomatulo-osuus on 37 osaketta* 285,40 euroa = 10 559,80 euroa. Loput verovuoden aikana saaduista osingoista verotetaan B:n ansiotulona. (Malmgrén & Myrsky 2020, 696 muokattu.)

Osingon nostoajankohdan jälkeiset muutokset osakkeiden omistuksessa eivät vaikuta jaetun osingon verotukseen. Mikäli osinko on nostettavissa 1.1. ja osakkeen omistaja luovuttaa osakkeet 3.2. verotetaan häntä osinkotulosta osakkeiden luovutuksesta huolimatta, sillä osinko on saajalleen sen verovuoden tuloa, kun osinko on ollut nostettavissa (TVL 110 §). Kuten edellä esitetystä esimerkiksi tilanteesta voidaan huomata, ettei osingonsaajan verovuoden aikaiset muutokset omistettujen osakkeiden määrässä vaikuta osingon pääomatulo-osuuden laskemiseen, jos osinko on jo jaettu.

Osakaskohtaisia matemaattisen arvon oikaisuja ei saa unohtaa, sillä oikaisut vaikuttavat saadun osingon pääomatulo-osuuden määräytymiseen. Aikaisemmassa tietoperustassa on käyty läpi, mitä osakaskohtaisilla oikaisuille tarkoitetaan sekä mitä ehtoja vähennyksille on. Murretulla tilikaudella matemaattisen arvon oikaisut tehdään saman tilinpäätöksen perusteella, josta osakkeiden matemaattinen arvo lasketaan. (TVL 33 b §.)

Yhtiön tilikauden muutoksilla ei ole vaikutusta asunnon vähentämisen edellytyksiin. Asunnon arvon edellytyksenä on, että henkilöä voidaan pitää YEL-osakkaana sen tilikauden lopussa, jonka perusteella matemaattinen arvo lasketaan (YEL 2:3 §). Asunnon arvona käytetään sitä arvoa, joka on mukana nettovarallisuuslaskelmalla (Räbinä, Myllymäki & Myrsky 2019, 955). Yhtiön varallisuuteen kuuluvan asunnon on pitänyt olla yrittäjäosakkaan tai hänen perheensä käytössä saman verovuoden aikana, kun saatu osinko verotetaan (Blomqvist & Malmivaara 2016, 74). Jos asunto ei ole ollut verovelvollisen käytössä verovuoden aikana, kun jaettu osinko on nostettavissa, ei osakkeiden matemaattisesta arvosta vähennystä tehdä.

Osakkaan ottama yhtiön varoihin kuuluva rahalaina eli osakaslaina vähennetään osakkeiden matemaattisesta arvosta, jos yhtiön tilikausi on päättynyt ennen rahalainan takaisinmaksua. Osingonsaajan verovuoden aikana nostettu ja verovuoden päättyessä maksamatta oleva lainan määrä vähennetään matemaattisesta arvosta, jos lainan ottaja omistaa yksin tai perheensä kanssa vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista (TVL 53 a §).

Jos yhtiöllä on murrettu tilikausi ja se on päättynyt 31.8. ja osakaslaina maksettu vasta verovuoden päättyessä 1.12., vähennetään osakaslaina matemaattisesta arvosta, vaikka sitä ei luettaisikaan osakkaan veronalaiseksi pääomatuloksi (Ossa 2020 a, 344). Vähennys tehdään, koska murretun tilikauden tilinpäätöksessä on vielä maksamatta oleva yhtiön varoihin kuuluva rahalaina, vaikka osakas olisi sen maksanut kokonaisuudessaan pois verovuoden päättyessä. Tämä rahalaina kuitenkin vääristää osakkaan osakkeille laskettua matemaattista arvoa, kun päättyneen tilikauden tasetta käytetään matemaattisen arvon laskentapohjana.

Esimerkki 18: X Oy:n tilikausi on päättynyt 31.8.2022. Osakas A on nostonut 10.1.2022 yhtiöstä osakslainaa yhteensä 30 000 euroa. Nostettu osakaslaina on maksettu kokonaan pois joulukuussa 2022. Tästä ei synny TVL 53 a §:n mukaista verotettavaa osakslainaa. X Oy jakaa osinkoa päättyneeltä tilikaudelta (31.8.2022), ja se on nostettavissa vuoden 2023 aikana. Osakas A:n osakkeiden matemaattisesta arvosta vähennetään edellisen vuoden tilinpäätöksessä (31.8.2022) ollut osakaslaina 30 000 euroa. (Ossa 2020 a, 344 muokattu)

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä opinnäytetyössä olen tutkinut listaamattoman osakeyhtiön jakaman osingon verotusta sekä osakkeen matemaattisen arvon vaikutusta jaetun osingon verokohteluun. Olen syventynyt osakkeen matemaattisen arvon laskemiseen murretulla tilikaudella sekä tutkinut tilikauden muutosten vaikutusta matemaattisen arvon laskemiseen. Tutkimusaineiston avulla olen etsinyt vastausta tutkimukselle asetettuihin tutkimuskysymyksiin: ”Miten murrettu tilikausi vaikuttaa osakkeen matemaattiseen arvoon ja osingon verotukseen?” ja ”Miten osingon nostoajankohta vaikuttaa osingon verotukseen?”.

Luvussa 3 analysoin murretun tilikauden vaikutusta matemaattiseen arvoon esimerkkitalanteiden avulla. Näistä johdettujen päätelmien mukaan kalenterivuodesta poikkeava tilikausi vaikutti matemaattisen arvon laskentapohjaan eli siihen, minkä vuoden tilinpäätöksen nettovarallisuutta ja ulkona olevia osakkeita matemaattisen arvon laskennassa käytettiin. Saman kalenterivuoden aikana voi päättyä useampi tilikausi, tilikausi voi päättyä kesken vuoden tai vuoden aikana ei pääty ollenkaan tilikautta.

Nämä tilikauden muutokset voivat vaikeuttaa oikean nettovarallisuusajankohdan tulkintaa, jota käytetään osakkeen matemaattisen arvon laskentapohjana. Väärin tulkittu nettovarallisuusajankohta vääristää osakkeelle laskettua matemaattista arvoa, ja voi aiheuttaa osingonsaajalle ylimääräisiä ansiotuloveroseuraamuksia tai saman verovuoden aikana useampaa huojennettua osinkotuloa.

Tutkimuksessa hain vastausta myös siihen, että miten osingon nostoajankohta vaikuttaa osingon verotukseen. Murretulla tilikaudella jaetun osingon nostoajankohdalla oli suurin merkitys osingon verotuksessa. Nostoajankohta määrittä osingon verovuoden, matemaattisen arvon laskentapohjan sekä pääomatulo-osuuden laskemisen. Osingonsaajan verotuksessa ei ole väliä, jaettiin osinko päättyneeltä vai kuluvasse olevalta tilikaudelta (Ossa 2020b, 223), sillä osinko katsottiin sen verovuoden tuloksi, jolloin se on nostettavissa.

Murretulla tilikaudella jaettu ja saman vuoden aikana nostettu osinko verotettiin eri tilinpäätöksen perusteella kuin miltä osinko oli jaettu (ArVL 2:2 §). Jos osinko oli nostettavissa vasta seuraavan vuoden puolella, voitiin matemaattisen arvon laskentapohjana käyttää samaa tilinpäätöstä, jolta osinko oli jaettu. Tämän perusteella murretulla tilikaudella jaettu osinko kannattikin nostaa aina

vasta seuraavan vuoden puolella, mikäli haluttiin käyttää matemaattisen arvon laskentapohjana samaa tilinpäätöstä kuin osinko on jaettu.

Saman verovuoden aikana nostettavissa olevien osinkojen pääomatulo-osuus laskettiin osinkojen yhteismäärästä, eli vain kertaalleen osingonsaajan verovuoden aikana (Blomqvist & Malmivaara 2016, 64). Vaikka osingot olisi jaettu eri tilikausilta, niiden nostettavissa olohetki määrittä osakkeen matemaattisen arvon laskemisen. Saman verovuoden aikana nostettavissa olevien osakkeiden matemaattinen arvo laskettiin saman tilinpäätöksen perusteella, josta laskettiin 8 prosentin pääomatulo-osuus verovuoden aikana nostetuille osingoille.

Osingonjakohetken jälkeiset muutokset omistettujen osakkeiden lukumäärässä eivät vaikuttaneet pääomatulo-osuuden laskentaan, sillä osakaskohtaisen matemaattisen arvon laskemisessa osakkeiden lukumääränä käytettiin osingonjakohetkellä omistettuja osakkeita. Tällöin osakkeiden luovutukset osingonjakohetken jälkeen eivät vaikuttaneet pääomatulo-osuuden määrään, vaikka osingosta verotettaisiin nostohetkellä sen uutta omistajaa. Nostoajankohdan jälkeiset muutokset omistettujen osakkeiden lukumäärässä eivät vaikuta osingon verotukseen tai siihen, kenen tuloksi osinko katsotaan (TVL 110 §).

Tutkimuksessa saatuja tuloksia ja johtopäätöksiä voidaan hyödyntää osakeyhtiöiden osingonjaon verosuunnittelun keinona. Murrettu tilikausi antaa enemmän suunnittelupohjaa listaamattoman osakeyhtiön osinkojen verotukselle kuin kalenterivuoteen ajoittuva tilikausi, sillä yhtiön ja osakkaan verovuodet päättyvät eri aikoihin. Nostettavissa olohetkellä on tärkeä rooli osingon verosuunnittelussa etenkin, jos tilinpäätökset eroavat paljon toisistaan ja nettovarallisuudessa on eroavaisuuksia.

Listaamattomasta osakeyhtiöstä saadun osingon verokohtelu määräytyy osakkeen matemaattisen arvon mukaan pääoma- ja ansiotuloksi. Osingon saajan osinko on aina osittain verovapaata ja osittain verotettavaa tuloa. (TVL 33 b §.) Suomessa pääomatulojen ja ansiotulojen verokannat ovat kuitenkin keskenään hyvin erilaiset. Näiden verokantojen erilainen verokohtelu voi luoda tarpeen verosuunnittelulle, etenkin jos osingonsaaja saa saman verovuoden aikana myös palkkatuloa. Tällöin saatu osinko muodostuu verotuksen näkökulmasta kalliiksi ansiotulojen progressiivisen verotuksen myötä. Ansiotulojen veroprosentti saattaa nousta todella korkeaksi, jos saatu osinko verotetaan pääosin ansiotulona.

Tutkimuksen ja niistä johdettujen johtopäätösten perusteella osingonjaon verosuunnittelussa on tärkeä pohtia erilaisia mahdollisuuksia, joita murrettulla tilikaudella voidaan hyödyntää. Näitä erilaisia mahdollisuuksia ovat esimerkiksi: kuinka paljon osinkoa jaetaan, miltä tilikaudelta osinkoa jaetaan ja kannattaako osinko nostaa päättyneeltä tilikaudelta vai vasta seuraavan vuoden aikana. Joskus voi olla myös järkevää olla jakamatta osinkoa ja sijoittaa voittovarot yhtiön rahoitusomaisuuteen, jolloin saadaan kasvatettua yhtiön nettovarallisuutta (Kukkonen & Walden 2014, 83). Nettovarallisuuden kasvattaminen edesauttaa huojennetun osinkotulon nostamista tulevaisuudessa.

Verovelvollisella on vero-oikeudellisessa näkökulmassa oikeus ”minimoida veronsa” eli valita sellainen ratkaisu, joka johtaa verotuksellisesti edullisimpaan lopputulokseen (Verohallinto 2022b). Osingonsaajan kannalta edullisin vaihtoehto on tavoitella huojennettua pääomatulo-osinkoa, josta veronalaista pääomatuloa muodostuu vain 25 prosenttia.

Murretuilla tilikausilla jatkuva keinottelu huojennettujen osinkotulojen tavoittelemiseksi voidaan katsoa veronkiertämiseksi, jos se ei muutoin vastaa osakeyhtiön toiminnan luonnetta, eikä murretuille tilikausille ole muuta liiketoiminnan kannalta perusteltua syytä kuin sopivan matemaattisen arvon laskentapohjan hyödyntäminen (VML 4:28 §; Kukkonen & Walden 2014, 51). Tilikausien jatkuva muutos huojennetun osinkotulon tavoittelemiseksi ei myöskään noudata KPL 3 §:n hyvän kirjanpitoavan mukaista menettelyä. Veronkieroksi katsotaan sellainen toiminta, joka ei vastaa asian varsinaista toimintaa tai luonnetta, vaan pääasiallinen tarkoitus on verojen välttäminen tai kiertäminen.

5 POHDINTA

Mielestäni opinnäytetyön aihe oli todella ajankohtainen ja tarpeellinen. Suomessa osakeyhtiömuoto on yleisin yhtiömuoto ja voittovarojen jakaminen osinkona osakkeenomistajille on tyypillisin tapa jakaa yhtiön varallisuutta. Listaamattoman osakeyhtiön jakaman osingon verotuksessa matemaattinen arvo on tärkein muuttuja, joka määrittää jaetun osingon verokohtelun eli sen jakautumisen pääoma- ja ansiotuloksi sekä kokonaan verovapaaksi tuloksi. Tämän takia matemaattisen arvon syvempi tarkastelu oli ammattialan ja oman ammatillisen kasvun kannalta tarpeellista, sillä etenkin tilikauden muutosten takia matemaattisen arvon määrittäminen koetaan monimutkaiseksi.

Valitsin tämän aiheen siksi, että verotus aiheena kiinnostaa minua. Mielestäni oli hyvä vielä näin opintojen lopuksi syventyä johonkin itseä kiinnostavaan ja oman ammattialan kannalta hyödylliseen aiheeseen, ennen työelämään siirtymistä. Omasta kiinnostuksesta ja aikaisemmasta työkokemuksesta huolimatta tutkimuksen suorittaminen jokseenkin haasteellista ja aikaa vievää, sillä lukemista ja ymmärtämistä oli paljon jokaisessa opinnäytetyön vaiheessa. Oikeiden ja luotettavien tulosten sekä johtopäätösten kannalta oli tärkeä ymmärtää luettua tekstiä, käyttää raportissa oikeita sanamuotoja sekä viitata oikeaan lakipykälään.

Pyrin valitsemaan työn tietoperustan niin, että se koostuu alan eturivin tutkijoiden vertaisarvioituista ja vertaisarvioimattomista teoksista, voimassa olevasta lainsäädännöstä sekä Verohallinnon tuoreimmista ohjeista, jotta tutkimusaineiston perusteella johdetut päätelmät olisivat mahdollisimman luotettavia. Löysin onneksi hyvin aiheeseen liittyvää ammattikirjallisuutta, mutta työn aiheen rajaukset vaikuttivat siihen, ettei käyttökelpoisia lähteitä juuri löytynyt tämän enempää. Aiheen rajaukset vaikuttivat myös siihen, ettei tutkimuksessa voitu käyttää englanninkielisiä lähteitä tai tutkimuksia, sillä verotus perustuu Suomen lainsäädäntöön ja verotusmenettelyyn.

Tutkimuksessa selvisi, että yhtiön tilikauden muutoksilla on merkitystä matemaattisen arvon muodostumiseen. Tilikauden päättymisen ajankohta vaikutti siihen, että minkä vuoden tilinpäätöksen taseen perusteella osakkeen matemaattinen arvo lasketaan. Osingon nostohetkellä voitiin vaikuttaa matemaattisen arvon laskentapohjaan, kun yhtiön tilikausi oli kalenterivuodesta poikkeava.

Tutkimuksen työn tuloksia, johtopäätöksiä, esimerkitapauksia sekä tutkimuksen liitteenä olevia tehtäviä voidaan käyttää työn tukena, neuvonnan tukena tai verosuunnittelun apukeinona esimerkiksi tilitoimistoissa, taloushallinnon asiantuntijatyössä ja verotuksen parissa. Myös yrittäjät voivat käyttää tätä opinnäytetyötä apuna osingon jakamisessa ja verotuksen suunnittelussa.

Aiheeseen perehtyneenä uskon, että lähitulevaisuudessa on tulossa jotain muutoksia listaamattoman osakeyhtiön osakkaiden verotukseen sen monimutkaisuuden takia. On erityisen tärkeää, että alan asiantuntijat ja ammattilaiset tuntevat osakkeen matemaattiseen arvoon vaikuttavat tekijät ja hallitsevat osinkoverotuksen asiakokonaisuuden sekä eri muuttujat, jotka voivat tähän vaikuttaa. Tällöin voidaan luotettavasti ja asiantuntevasti ennakoida ja suunnitella tulevaa.

LÄHTEET

Blomqvist, Aki & Malmivaara, Tero 2016. Osakeyhtiön varojen jako ja verotus. Helsinki: Talentum Media. E-kirja. Hakupäivä 20.2.2024. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi>. Vaatii käyttöoikeuden.

Edilex 2024. Säädösten lyhenteet ja vakiintuneet nimet. Hakupäivä 5.4.2024. [EDILEX | Suomen johtava lakitietopalvelu ammattilaisille](https://www.edilex.fi/ajantasa/2024/20240405). Vaatii käyttöoikeuden.

Elinkeinoverolaki 360/1968. Hakupäivä 13.2.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360>

Ennakkoperintälaki 1118/1996. Hakupäivä 28.3.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961118>.

Ennakkoperintäasetus 1124/1996. Hakupäivä 28.3.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961124#L2P15>

Immonen, Raimo, Ossa, Jaakko & Villa, Seppo 2014. Osakeyhtiön pääoman hallinta. 2., uudistettu painos. Helsinki: Talentum, 2014. E-kirja. Hakupäivä 3.4.2024. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi>. Vaatii käyttöoikeuden.

Kirjanpitolaki 1336/1997. Hakupäivä 20.2.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Kukkonen, Matti & Walden, Risto 2014. Pk-yrityksen verosuunnittelu. 2., painos. Helsinki: Talentum. E-kirja. Hakupäivä 20.2.2024. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi>. Vaatii käyttöoikeuden.

Kukkonen, Matti & Walden, Risto 2020. Elinkeinoverolaki käytännössä. 4., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Hakupäivä 20.2.2024. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi>. Vaatii käyttöoikeuden.

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 1142/2005. Hakupäivä 13.2.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051142>

Laki verotusmenettelystä 1558/1995. Hakupäivä 1.4.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19951558>

Malmgrén, Marianne & Myrky, Matti 2020. Elinkeinotulon verotus. 5., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Hakupäivä 20.2.2024. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi>. Vaatii käyttöoikeuden.

Mähönen, Jukka & Villa, Seppo 2020. Osakeyhtiö: 2, Pääomarakenne ja rahoitus. 4., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Hakupäivä 20.2.2024. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi>. Vaatii käyttöoikeuden.

Osakeyhtiölaki 624/2006. Hakupäivä 18.2.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>

Ossa, Jaakko 2020 a. Tuloverolaki käytännössä. 2., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Hakupäivä 20.2.2024. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi>. Vaatii käyttöoikeuden.

Ossa, Jaakko 2020 b. Yritystoiminnan verotus. 3., uudistettu painos. Helsinki: Helsingin Kamari Oy. E-kirja. Hakupäivä 20.2.2024. <https://kauppakamaritieto-fi>. Vaatii käyttöoikeuden.

PRH, Patentti- ja rekisterihallitus. Tilasto osakeyhtiöiden lukumäärästä Suomessa. Hakupäivä 1.4.2024. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html>

Räbinä, Timo, Myllymäki, Janne & Myrsky, Matti 2019. Henkilökohtaisen tulon verotus. 3., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent. E-kirja. Hakupäivä 20.2.2024. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi>. Vaatii käyttöoikeuden.

Tuloverolaki 1535/1992. Hakupäivä 20.2.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#O3L2P53a>

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. E-kirja. Hakupäivä 21.2.2024. <https://www.elibrary.com/reader/9789520400118>. Vaatii käyttöoikeuden.

Työntekijän eläkelaki 395/2006. Hakupäivä 6.4.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060395>

Verohallinto 2024 a. Osingot listaamattomasta yhtiöstä. Hakupäivä 21.2.2024. <https://www.vero.fi>

Verohallinto 2024 b. Osingon maksaja perii ennakonpidätyksen. Hakupäivä 21.2.2024. <https://www.vero.fi>

Verohallinto 2024 c. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus. Hakupäivä 24.3.2024. <https://www.vero.fi>

Verohallinto 2023 a. Julkisesti noteeraamattoman yhtiön osakkeen matemaattisen arvon ja vertailuarvon laskeminen. Hakupäivä 21.2.2024. <https://www.vero.fi>

Verohallinto 2023 b. Julkisesti noteeraamattomasta yhtiöstä saatu osinko. Hakupäivä 21.2.2024. <https://www.vero.fi>.

Verohallinto 2023 c. Osinkotulon verovuosi. Hakupäivä 21.2.2024. <https://www.vero.fi>

Verohallinto 2023 d. Yhteenvedo luonnollisen henkilön ja kuolinpesän saamien osinkojen verotuksesta. Hakupäivä 18.3.2024. <https://www.vero.fi>.

Verohallinto 2022 a. Ennakonpidätys saadusta osingosta. Hakupäivä 21.2.2024. <https://www.vero.fi>.

Verohallinto 2022 b. Veron kiertämissäännöksen soveltaminen. Hakupäivä 1.4.2024. <https://www.vero.fi>

Viitala, Tomi 2018. Osakeyhtiön voitonjaon verotus. Helsinki: Helsingin Kamari Oy. E-kirja. Hakupäivä 20.2.2024. <https://kauppakamaritieto-fi>. Vaatii käyttöoikeuden.

Vilka, Hanna 2023. Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Helsinki: Art House. E-kirja. Hakupäivä 21.2.2024. <https://www.ellibslibrary.com/book/9789518849448>. Vaatii käyttöoikeuden.

Villa, Seppo 2023. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. 6., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Hakupäivä 20.2.2024. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi>. Vaatii käyttöoikeuden.

Yrittäjän eläkelaki 1272/2006. Hakupäivä 18.2.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20061272>.

LIITTEET

(SISÄLTÖ SALATTU)